

*Vězeňská služba
České republiky*

Výroční zpráva za rok 2021

Praha, březen 2022

1. EKONOMIKA	4
1.1. ROZPOČET	4
1.2. ČERPÁNÍ VĚCNÝCH VÝDAJŮ PODLE VYBRANÝCH PODESKUPENÍ V LETECH 2017 AŽ 2021	7
1.3. PLATY ZAMĚSTNANCŮ	7
1.4. SOCIÁLNÍ DÁVKY	8
1.5. POHLEDÁVKY	10
1.6. HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST A ZAMĚSTNÁVÁNÍ VĚZNĚNÝCH OSOB	11
1.7. PROGRAMOVÉ FINANCOVÁNÍ	14
2. ODBORNÉ ZACHÁZENÍ	20
2.1. VÝKON VAZBY	20
2.2. ZMĚNA VNĚJŠÍ DIFERENCIACE	21
2.3. NÁSTROJ SARPO	22
2.4. STANDARDIZOVANÉ PROGRAMY	23
2.5. SPECIALIZOVANÉ ODDÍLY	24
2.6. SOCIÁLNÍ PRÁCE V ORGANIZAČNÍCH JEDNOTKÁCH	25
2.7. DUCHOVNÍ SLUŽBA	25
2.8. EXTRAMURÁLNÍ AKTIVITY	26
2.10. OBLAST REALIZACE PROTIDROGOVÉ POLITIKY	26
2.11. VÝKON ZABEZPEČOVACÍ DETENCE	27
2.12. STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ	28
3. BEZPEČNOST	28
3.1. KRIZOVÉ ŘÍZENÍ	28
3.2. PASIVNÍ A AKTIVNÍ ZABEZPEČENÍ OBJEKTŮ VS ČR	29
3.3. SLUŽEBNÍ A PROFESNÍ PŘÍPRAVA	31
3.4. MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI	32
3.5. ESKORTY	33
3.6. SLUŽEBNÍ KYNOLOGIE	35
3.7. JUSTIČNÍ STRÁŽ	35
3.8. PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ	35
4. ZDRAVOTNICTVÍ	36
4.1. POSKYTOVÁNÍ ZDRAVOTNÍCH SLUŽEB	36
4.2. DETENČNÍ ÚSTAVY	42
4.3. PROBLEMATIKA HIV/AIDS	42
4.4. ÚMRTÍ VĚZNĚNÝCH OSOB	43
4.5. VÝSKYT INFEKČÍ ZPŮSOBENÝCH VIREM SARS-CoV-2 MEZI VĚZNĚNÝMI OSOBAMI	44
5. PERSONALISTIKA	46

5.1. POČETNÍ STAVY VĚZEŇSKÉ SLUŽBY	46
5.2. NÁBOR A VÝBĚROVÁ ŘÍZENÍ	47
5.3. GENDEROVÁ VYVÁŽENOST	49
5.4. VZDĚLÁNÍ PRACOVNÍKŮ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY	49
5.5. OZDRAVNÉ POBYTY	49
6. LOGISTIKA	50
6.1. MATERIÁLNĚ TECHNICKÉ ZABEZPEČENÍ A SLUŽBY	50
6.2. ZABEZPEČOVACÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE	51
6.3. AUTOMOBILNÍ SLUŽBY	52
6.4. ENERGETIKA	52
7. KONTROLNÍ ČINNOST	53
7.1. STÍŽNOSTI	53
7.2. ŘÍDÍCÍ A KONTROLNÍ SYSTÉM	54
7.3. TRESTNÁ ČINNOST PŘÍSLUŠNÍKŮ A ZAMĚSTNANCŮ VS ČR	54
7.4. TRESTNÁ ČINNOST VĚZNĚNÝCH OSOB V OBJEKTECH VS ČR	55
8. INFORMATIKA	56
9. EKOLOGIE	56
9.1. ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ	56
9.2. OCHRANA OVZDUŠÍ	57
9.3. OCHRANA PODZEMNÍCH A POVRCHOVÝCH VOD	57
10. VNĚJŠÍ VZTAHY	57
10.1. SPOLUPRÁCE SE SDĚLOVACÍMI PROSTŘEDKY A VEŘEJNOSTÍ	57
10.2. PUBLIKAČNÍ ČINNOST	58
10.3. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	58
11. VEDENÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY	60

1. Ekonomika

1.1. Rozpočet

1.1.1. Příjmy

Na rok 2021 byly Vězeňské službě ČR stanoveny závazné ukazatele rozpočtových příjmů v celkové výši 1 701 619,04 tis. Kč. Příjmová část rozpočtu byla Vězeňskou službou ČR splněna na 100,75 %, z toho daňové příjmy na 93,18 % a nedaňové příjmy na 124,47 %.

v tis. Kč

Organizace	Rozpočet 2021			SKUT/UR (v %)
	Schválený	Po změnách	Skutečnost	
Příjmy celkem	1 701 619,04	1 701 619,04	1 714 402,73	100,75
v tom:				
Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace celkem	325 294,79	325 294,79	431 953,09	132,79
Daňové příjmy	1 376 324,25	1 376 324,25	1 282 449,64	93,18
z toho:				
Pojistné na důch. poj.	1 223 399,33	1 223 399,33	1 144 179,32	93,52

Daňové příjmy zahrnují příjmy ze správních poplatků, z pojistného na důchodové pojištění, z pojistného na nemocenské pojištění a z příspěvku na politiku zaměstnanosti. Příjmy z pojistného na důchodové pojištění byly splněny na 93,52 %, a to v přímé návaznosti na vyplacené objemy služebních příjmů příslušníkům a na vyplacené pracovní odměny vězněným osobám.

Ze skutečně zajištěných daňových příjmů ve výši 1 282 449,64 tis. Kč činily správní poplatky 4,6 tis. Kč, pojistné na důchodové pojištění 1 144 179,32 tis. Kč, pojistné na nemocenské pojištění 87 857,63 tis. Kč a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti 50 408,09 tis. Kč.

Pozornost byla věnována zejména naplňování nedaňových příjmů u podseskupení položek: 211 – Příjmy z vlastní činnosti, 213 – Příjmy z pronájmu majetku a 232 – Ostatní nedaňové příjmy (náklady výkonu trestu, pohledávky za vězněnými osobami, pohledávky za bývalými vězněnými osobami a platby od zdravotních pojišťoven), a to včasným vydáváním příslušných rozhodnutí a v případě neplnění povinnosti včasným uplatněním nároku soudní cestou. Rozpočet nedaňových příjmů byl pro Vězeňskou službu ČR na rok 2021 rozepsán ve výši 292 800,00 tis. Kč.

V souvislosti s akcí „Milostivé léto“ byly k datu 31. 12. 2021 v kategoriích pohledávek za vězněnými osobami uhrazeny pohledávky 35 dlužníků v celkové výši 235,06 tis. Kč.

Kapitálové příjmy rozpočtovány Vězeňské službě ČR v roce 2021 nebyly. K plnění kapitálových příjmů došlo odprodejem nepotřebného majetku ve výši 1 285,00 tis. Kč, a to zejména prodejem vyřazených vozidel.

Přijaté transfery byly v roce 2021 rozpočtovány ve výši 32 494,79 tis. Kč, byly plněny ve výši 66 222,49 tis. Kč, příjmy z převodů z národních fondů ve výši 3 328,26 tis. Kč (neinvestiční a investiční transfery) a příjmy z vlastních fondů (ve výši 51 299,58 tis. Kč z hospodářské činnosti, ve výši 179,78 tis. Kč z rezervního fondu a ve výši 11 353,28 tis. Kč z ostatních vlastních fondů).

1.1.2. Výdaje

Na rok 2021 byly Vězeňské službě ČR stanoveny závazné ukazatele rozpočtových výdajů ve výši 12 299 732,83 tis. Kč. V průběhu roku se výdajové části rozpočtu navýšily o 254 466,02 tis. Kč. V roce 2021 byly platové prostředky vázány za neobsazená tabulková místa v souvislosti s novelou zákona č. 218/2000 Sb. v celkové výši 102 061,55 tis. Kč. Vázání ostatních prostředků bylo ve výši 321,85 tis. Kč.

Ukazatel v tis. Kč	Skutečnost 2020	Schválený rozpočet 2021	Rozpočet po změnách 2021	Skutečnost 2021	Plnění k RZ (v %)
Výdaje celkem	12 251 152,98	12 299 732,83	12 554 198,85	12 771 368,48	101,73
v tom:					
Běžné výdaje	11 912 319,49	12 117 821,74	12 370 142,58	12 254 302,12	99,06
v tom:					
Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci	5 844 825,36	6 023 598,65	6 176 547,87	6 070 729,64	98,29
z toho:					
Platy (pol. 5011 a 5012)	5 548 718,07	5 734 761,41	5 885 958,77	5 764 895,02	97,94
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	1 960 334,44	2 009 109,42	2 060 806,19	2 020 176,50	98,03
Mzdové náhrady	0,00	0,00	0,00	0,00	
Náhrady mezd v době nemoci	30 781,42	25 050,00	36 113,52	36 113,52	100,00
Převod fondu kulturních a sociálních potřeb	111 437,94	114 672,16	117 518,09	115 988,37	98,70
Ostatní věcné výdaje vč. běžných výdajů program. financování	2 329 237,01	2 249 841,51	2 245 370,43	2 277 521,98	101,43
Důchody	845 418,27	872 500,00	872 500,00	872 493,03	100,00
Ostatní sociální dávky	821 066,47	848 100,00	897 400,00	897 392,60	100,00
Program protidrogové politiky	4 992,08	5 000,00	5 000,00	4 999,82	100,00
v tom:					
Běžné výdaje	4 992,08	5 000,00	5 000,00	4 999,82	100,00
Kapitálové výdaje	0,00	0,00	0,00	0,00	
Program sociální prevence a prevence kriminality	5 998,36	5 000,00	5 000,00	4 982,69	99,65
v tom:					
Běžné výdaje	5 998,36	5 000,00	5 000,00	4 982,69	99,65
Kapitálové výdaje	0,00	0,00	0,00	0,00	
Kapitálové výdaje	338 833,49	181 911,09	184 056,27	517 066,36	280,93
v tom:					
Systémově určené výdaje	338 833,49	181 911,09	184 056,27	517 066,36	280,93
Individuálně určené výdaje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

K zajištění všech činností v průběhu roku bylo nezbytné použít mimorozpočtové prostředky včetně rezervních fondů ve výši 51 552,03 tis. Kč. Dále byly čerpány nároky z nespotřebovaných výdajů v celkové výši 825 164,47 tis. Kč.

1.2. Čerpání věcných výdajů podle vybraných podseskupení v letech 2017 až 2021

Vybrané výdaje podseskupení položek 513, 515, 516 a 517 Vězeňské služby ČR, skutečnost v tis. Kč								
Podsokupení nebo rozpočtová položka		2017	2018	2019	2020	2021	Srovnání 2021 a 2020	
							Rozdíl	Podíl v %
513	Nákup materiálu	918289,0967	930715,81	993704,72	1049592,86	938930,07	-110 662,79	89,46
5131	Potraviny	524 255,32	505 320,73	493 004,97	529 091,21	482 386,64	-46 704,57	91,17
5133	Léky a zdr. materiál	20 267,87	20 635,29	21 472,19	27 224,11	29 529,50	2 305,39	108,47
5134	Prádlo, oděv a obuv	53 457,00	41 300,47	84 188,67	80 543,46	31 996,07	-48 547,39	39,73
515	Nákup vody, paliv a energie	525095,5431	542521,78	595881,85	570167	562014,3	-8 152,70	98,57
5151	Voda	185 314,71	187 759,40	190 018,63	196 557,05	191 845,10	-4 711,95	97,60
5157	Teplá voda	2 217,10	2 233,57	2 313,02	2 179,50	2 281,24	101,74	104,67
5152	Tepló	85 267,34	84 225,90	86 106,30	86 175,63	95 326,44	9 150,81	110,62
5153	Plyn	116 776,06	120 363,70	151 514,00	123 507,15	120 572,33	-2 934,82	97,62
5154	Elektrická energie	93 985,45	103 412,92	120 886,40	126 812,68	115 125,07	-11 687,61	90,78
5156	Pohonné hmoty a maziva	31 956,16	33 329,50	33 861,88	24 681,00	26 048,19	1 367,19	105,54
516	Nákup služeb	255058,025	241467,68	244792,2	290072,88	268567,4	-21 505,48	92,59
5169	Nákup ost. služeb	120 317,83	122 859,17	123 761,97	133 964,02	128 475,09	-5 488,93	95,90
517	Ostatní nákupy	260744,922	300457,18	307871,22	274212,55	316358,47	42 145,92	115,37
5171	Opravy a udržování	227 968,95	266 809,29	272 767,44	244 555,78	280 711,07	36 155,29	114,78
Průměrný počet vězňených osob		22 620	21 947	21 484	19 285	19 008	-277	98,56

Průměrný denní stav vězňených osob dosáhl v roce 2021 počtu 19 008 a meziročně tak klesl v průměru o 277 osob. V roce 2021 byl průměrný denní výdaj na jednoho vězně za celou Vězeňskou službu ČR ve výši 1 841 Kč (tj. výdaje na platy, pojistné, ostatní věcné výdaje, FKSP, kapitálové výdaje a sociální dávky).

1.3. Platy zaměstnanců

Pro rok 2021 byl Vězeňské službě ČR stanoven celkový počet zaměstnanců ve výši 12 003,8 míst. Z toho bylo 7 605 míst příslušníků a 4 398,8 míst občanských zaměstnanců. Ve srovnání s rokem 2020 se přepočtený počet příslušníků Vězeňské služby ČR zvýšil o 21 osob (skutečnost v roce 2020 byla 6 978 osob). U občanských zaměstnanců se přepočtený počet meziročně snížil o 19 osob (skutečnost v roce 2020 byla 4 287 osob).

V průběhu roku 2021 bylo do služebního poměru přijato celkem 489 příslušníků, služební poměr ukončilo 517 příslušníků. Dále bylo přijato 412 zaměstnanců a pracovní poměr ukončilo 440.

Pro rok 2021 byly schváleny prostředky na platy a ostatní platby za provedenou práci (včetně prostředků určených na financování projektů EU/FM) ve výši 6 023 598,65 tis. Kč, z toho činily prostředky na platy příslušníků 3 704 295,48 tis. Kč a prostředky na platy občanských zaměstnanců 2 030 465,93 tis. Kč. Skutečné čerpání prostředků na platy příslušníků a zaměstnanců podle nákladového účtu bylo v roce 2021 následující:

Kategorie		Skutečné čerpání prostředků na platy podle nákladového účtu v tis. Kč	Průměrný měsíční plat z nákladového účtu v Kč
Příslušníci celkem		3 732 487,51	44 442
z toho:	justiční stráž	471 288,26	38 524
	ostatní příslušníci*	3 261 199,25	44 442
Občanští zaměstnanci		2 028 087,60	39 600
Celkem zaměstnanci		5 760 575,11	41 001

*Náklady na platy ostatních příslušníků zahrnují platy příslušníků vězeňské stráže, správní služby, Akademie Vězeňské služby ČR a pověřeného orgánu vězeňské služby.

1.4. Sociální dávky

Vězeňská služba ČR zabezpečuje v souladu s příslušnými zákony výplatu dávek důchodového pojištění a výsluhových nároků bývalým příslušníkům Vězeňské služby ČR a nemocenských dávek příslušníkům ve služebním poměru. Z hlediska vyměření výše dávky, přiznání dávky a případně odejmutí dávky vychází Vězeňská služba ČR při vyplácení uvedených sociálních dávek z podmínek pro nárok na dávku a pro nárok na výplatu dávky, které jsou dány příslušnými zákonnými normami. Schválený rozpočet byl rozepsán ve výši 1 720 600,00 tis. Kč, rozpočet po změnách činil 1 769 900,00 tis. Kč. Rozpočet ostatních sociálních dávek byl zvýšen o 49 300,00 tis. Kč. Celkem byly dávky čerpány ve výši 1 769 885,63 tis. Kč. Mimo výše uvedené částky byla v rozpočtu Vězeňské služby ČR rozpočtována částka 240 tis. Kč na zajištění dávek a odškodnění válečným veteránům a perzekuovaným osobám. Skutečné čerpání činilo 209,19 tis. Kč.

Za rok 2021 bylo celkem vyplaceno 50 032 dávek důchodového pojištění v celkové výši 872 193,03 tis. Kč (v roce 2020 to bylo 50 260 dávek ve výši 845 418,27 tis. Kč), nově bylo přiznáno 100 starobních důchodů (z toho 32 předčasných). Průměrná výše nově přiznaných starobních důchodů byla 18 752 Kč, invalidních důchodů v prvním stupni invalidity 9 185 Kč, invalidních důchodů ve druhém stupni invalidity 11 322 Kč, invalidních důchodů ve třetím stupni invalidity 18 841 Kč, vdovských důchodů 12 057 Kč a sirotčích důchodů 9 629 Kč.

Z ostatních sociálních dávek bylo za rok 2021 nově přiznáno 262 výsluhových příspěvků. U nově přiznaných výsluhových příspěvků činila průměrná výše příspěvku 20 876 Kč, celkem bylo v roce 2021 vyplaceno 65 958 dávek výsluhového příspěvku v celkové výši 740 066,51 tis. Kč (v roce 2020 to bylo 64 037 dávek ve výši 665 537,19 tis. Kč). Na dávkách nemocenského pojištění bylo příslušníkům v roce 2021 vyplaceno 45 181,44 tis. Kč (v roce 2020 bylo vyplaceno 44 122,65 tis. Kč). Z toho na nemocenské bylo vynaloženo 38 093,16 tis. Kč (v roce 2020 bylo vynaloženo 36 577,54 tis. Kč), na peněžitou pomoc v mateřství bylo vynaloženo 65 581,63 tis. Kč (v roce 2020 bylo vynaloženo 6 336,19 tis. Kč), na dlouhodobé ošetřovné 147,91 tis. Kč (v roce 2020 vynaloženo 47,35 tis. Kč), a na otcovskou poporodní péči 1 358,74 tis. Kč (v roce 2020 vynaloženo 1 161,57 tis. Kč).

Dále bylo v roce 2021 vyplaceno odchodné ve výši 105 925,00 tis. Kč (v roce 2020 bylo vyplaceno celkem 109 315,58 tis. Kč), a to v souvislosti s nárůstem počtu odcházejících příslušníků s nárokem na odchodné a navýšením průměrného platu v minulých letech. Na úmrtném bylo pozůstalým vyplaceno 6 219,66 tis. Kč (v roce 2020 bylo vyplaceno 2 091,05 tis. Kč).

Přehled o ukazateli důchodů a čerpání podle jednotlivých důchodů za rok 2021

Čerpání podle jednotlivých důchodů za rok 2021 v tis. Kč					
Ukazatel	§	Schválený rozpočet 2021	Rozpočet po změnách	Skutečnost 2021	Čerpání v %
Výdaje na důchody	411	872 500,00	872 500,00	872 493,03	100,00
v tom:					
Výdaje na starobní důchody	4111	814 500,00	810 200,00	810 197,00	100,00
Výdaje na invalidní důchody (1. až 3 st.)	4112,13,17	36 000,00	38 750,00	38 750,00	100,00
Výdaje na vdovské a vdovecké důchody	4114,15	10 000,00	11 050,00	11 046,03	99,96
Výdaje na sirotčí důchody	4116	12 000,00	12 500,00	12 500,00	100,00

Přehled o vývoji počtu dávek důchodového pojištění a výsluhového příspěvku v roce 2021

Skutečné výdaje na výplatu dávek sociálního zabezpečení v letech 2017 až 2021 v tis. Kč					
Název položky	rok				
	2017	2018	2019	2020	2021
Důchody celkem	677 419,61	707 674,71	766 092,62	845 418,27	872 493,00
v tom:					
Důchody starobní	630 323,34	659 029,17	715 148,62	768 467,78	810 197,00
Důchody invalidní 3. st.	20 242,87	20 751,06	20 898,34	23 567,68	25 600,00
Důchody invalidní 2. st.	3 625,22	3 847,39	3 778,66	4 272,40	4 650,00
Důchody invalidní 1. st.	6 242,34	6 341,60	7 240,50	7 647,98	8 500,00
Důchody pozůstalých	8 584,06	9 015,00	8 781,68	8 942,46	11 046,00
Sírotčí důchody	8 401,78	8 690,49	10 244,82	11 574,97	12 500,00
Ostatní dávky důch. poj.	0,00	0,00	0,00	20 945,00	0,00
Ostatní dávky celkem	590127,23	618725,26	709858,15	821066,47	897392,63
v tom:					
Odchodné	31 551,03	33 820,20	77 268,44	109 315,58	105 925,00
Nemocenské	16 493,24	22 641,73	29 690,83	36 577,54	38 093,16
Peněžitá pomoc v mat.	3 912,48	4 302,77	4 027,74	6 336,19	5 581,63
Úmrtné	427,23	1 680,66	6 317,17	2 091,05	6 219,66
Dlouhodobé ošetrovné	0,00	5,28	76,54	47,35	147,92
Dávky otcovské p.p.	0,00	890,37	1 033,74	1 161,57	1 358,74
Výsluhový přisp.	537 743,25	555 384,25	591 443,69	665 537,19	740 066,52

1.5. Pohledávky

Pohledávky ve vězeňské části tvoří

- pohledávky za vězni v aktuálním stavu (vykonávající výkon trestu nebo vazby),
- pohledávky za propuštěnými vězni,
- ostatní pohledávky (za zaměstnanci, z obchodních vztahů a jinými subjekty).

Přehled o neuhrazených pohledávkách vězeňské služby podle jednotlivých kategorií k datu 31. 12. 2021

Kategorie pohledávek	Počet dlužníků	Objem nevyměřených pohledávek (v tis. Kč)	%
Pohledávky za vězni v aktuálním stavu	13 308	54 816,94	9,2
Pohledávky za propuštěnými vězni	26 584	176 671,22	30,8
Ostatní pohledávky	1 819	331 194,44	60,0
Celkem	41 711	562 682,60	100,0

Pohledávky za vězněnými osobami v aktuálním stavu

Úhrady pohledávek za vězněnými osobami v aktuálním stavu za rok 2021 činí 30 551,44 tis. Kč. Úspěšnost vymáhání v této kategorii pohledávek k 31. 12. 2021 byla cca 55,7 % z objemu pohledávek za vězni v aktuálním stavu. K 31. 12. 2021 zůstaly nevyhozeny pohledávky v objemu 54 816,94 tis. Kč.

Pohledávky za osobami propuštěnými z výkonu trestu a vazby

Úhrady pohledávek za rok 2021 představují částku 6 806,92 tis. Kč. Úspěšnost vymáhání ve vztahu k objemu pohledávek za osobami propuštěnými z výkonu vazby a trestu je cca 3,9 %. Nevyhozený objem těchto pohledávek k 31. 12. 2021 činí 176 671,22 tis. Kč.

V souvislosti s akcí tzv. „Milostivé léto“ byly k datu 31. 12. 2021 v obou kategoriích pohledávek za vězněnými osobami uhrazeny pohledávky 35 dlužníků v celkové výši 235,06 tis. Kč.

Ostatní pohledávky

Za rok 2021 činí objem uhrazených ostatních pohledávek 925 803,49 tis. Kč a neuhraný zůstatek této kategorie pohledávek je k tomuto datu evidován ve výši 331 194,44 tis. Kč.

1.6. Hospodářská činnost a zaměstnávání vězněných osob

Ve výkonu trestu odnětí svobody bylo v roce 2021 pracovně zařazeno za finanční odměnu průměrně 6 837 osob z celkového počtu 13 235 zaměstnatelných odsouzených způsobilých k vykonávání práce. Ve srovnání s předchozím rokem se snížil počet zaměstnaných odsouzených o 724 osob. Zaměstnanost vězněných osob v roce 2020 činila 53,74 % a v roce 2021 se snížila na 51,66 %, což znamená snížení o 2,08 %.

Odsouzení byli, jako v předešlých letech, zařazováni na pracoviště ve vnitřní režii, vlastní výrobě, provozovnách Střediska hospodářské činnosti a u jiných subjektů (uvnitř i mimo věznice).

Ve srovnání s předchozím rokem se snížil v roce 2021 průměrný počet odsouzených zařazených ve vnitřní režii a vlastní výrobě o 42 osob, počet odsouzených zařazených v provozovnách Střediska hospodářské činnosti se snížil o 145 osob, počet odsouzených zařazených u jiných subjektů se snížil o 537 osob (z tohoto počtu se snížila zaměstnanost na pracovištích mimo věznici o 227 osob).

Hospodářskou činnost za účelem zaměstnávání vězněných osob vykonává Vězeňská služba ČR ve Středisku hospodářské činnosti Vězeňské služby ČR. V roce 2021 realizovalo hospodářskou činnost 31 organizačních jednotek

Vězeňské služby ČR, tj. o dvě pracoviště více oproti roku 2020. Na pracovištích provozoven hospodářské činnosti bylo v roce 2021 pracovně zařazeno průměrně 3 569 odsouzených, což je o 145 odsouzených méně než v roce 2020, a to zejména v důsledku přechodného uzavření většiny vnějších pracovišť v období první a druhé vlny covid-19. Celkový čistý zisk (po zdanění) dosáhl 46 593,77 tis. Kč.

Část zisku bude rozdělena individuálně dle potřeb příslušných organizačních jednotek s hospodářskou činností na posílení hlavní činnosti, a to především na pořízení investičního majetku, na nákup drobného dlouhodobého hmotného majetku, nákup materiálu, opravy a udržování.

Přehled středisek hospodářské činnosti

Organizační jednotka	Výsl. hospod. po zdanění v tis. Kč	Denní průměr zaměstnaných vězňů osob
Bělušice	2 814,440	261
Brno	617,150	13
Břeclav	1 001,397	40
České Budějovice	897,266	25
Heřmanice	444,435	68
Horní Slavkov	1 431,846	214
Hradec Králové	790,347	23
Jiřice	372,928	126
Kuřim	924,909	128
Kynšperk nad Ohří	3 447,942	155
Liberec	471,467	37
Litoměřice	225,629	3
Mírov	4 162,687	167
Nové Sedlo	1 434,880	77
Odolov	742,534	67
Oráčov	1 386,016	233
Ostrov	624,052	164
Pardubice	2 338,007	146
Plzeň	3 515,788	219
Praha - Pankrác	3 412,473	13
Praha - Ruzyně	1 538,603	133
Příbram	604,885	189
Rapotice	1 803,449	69
Rýnovice	2 085,011	142
Stráž pod Ralskem	1 044,812	218
Světlá nad Sázavou	2 446,508	214
Teplice	287,708	8
Valdice	3 095,423	271
Vinařice	646,099	64
Všehrady	673,883	50
Znojmo	1 309,198	32
Celkem	9 503,631	857

Pro další období je prioritou vězeňské služby pokračovat v rozvoji zaměstnávání vězňů osob u jiných subjektů a v provozovnách SHČ. Předpoklady pro zásadní navýšení počtu zaměstnaných odsouzených osob jsou i nadále v efektivnějším využívání stávajících prostor pro zaměstnávání ve věznicích, například vícesměnnými provozovny a také rekonstrukcí stávajících a nevyužitých stavebních prostor. Dalším cílem je vybudování nových výrobních hal, což přinese větší zaměstnanost uvnitř věznic a zároveň bude minimalizováno

bezpečnostní riziko ze strany odsouzených. Výstavba a rekonstrukce hal je však přímo závislá na schválení investičních prostředků potřebných pro jejich realizaci. Z tohoto důvodu VS hledá alternativní způsoby financování výstavby hal z prostředků budoucích zaměstnavatelů odsouzených. Ve spolupráci s ministerstvy spravedlnosti a financí řeší model smluvních vztahů, které by ošetřovaly takovéto projekty. První právo stavby bylo realizováno ve věznici Plzeň firmou MEA. Dále se řeší možnost výstavby střežených pracovišť v prostorách budoucích zaměstnavatelů.

1.6.1. Vývoj zaměstnanosti odsouzených v roce 2021

Průměrná denní zaměstnanost v roce 2021 byla 6 837 odsouzených. Z toho bylo v provozovnách hospodářské činnosti zaměstnáno průměrně 3 569 odsouzených, ve vnitřní režii a vlastní výrobě 2 799 odsouzených a u jiných subjektů bylo zaměstnáno průměrně 469 odsouzených. V nepracovním provozu bylo zařazeno do vzdělávacích programů 735 odsouzených, do terapeutických programů 643 odsouzených a na práce bez odměny v rámci programu zacházení bylo průměrně zařazeno 528 odsouzených. Všechny tyto programy slouží odsouzeným pro budoucí pracovní zařazení (absolvování kurzů, učebních oborů či zaučování na budoucí pracovní pozice).

1.6.2. Odměňování zaměstnaných vězněných osob

Průměrná měsíční odměna odsouzených za rok 2021 byla 5 809 Kč, což je o 321 Kč více než v roce 2020. Ve vnitřní režii a vlastní výrobě mělo 2 799 pracujících odsouzených průměrnou měsíční odměnu 6 950 Kč, v provozovnách Střediska hospodářské činnosti mělo 3 569 pracujících odsouzených průměrnou měsíční odměnu 5 175 Kč a 469 pracujících odsouzených zařazených u jiných podnikatelských subjektů mělo průměrnou měsíční odměnu 5 846 Kč. Průměrné měsíční odměny odsouzených ve výše uvedených provozech jsou vyšší než v roce 2020 z důvodu navázání odměňování odsouzených zařazených do práce ve výkonu trestu odnětí svobody na minimální mzdu.

1.7. Programové financování

Skutečné čerpání výdajů programového financování Vězeňské služby ČR v roce 2021 činilo 531 461,78 tis. Kč, což představuje plnění k rozpočtu po změnách na 285,47 %. Z toho čerpání investičních výdajů činilo 517 066,36 tis. Kč a neinvestičních výdajů 14 395,42 tis. Kč. Ve srovnání s rokem 2020 došlo ke zvýšení čerpání rozpočtových prostředků programového financování o 188 137,01 tis. Kč. Nároky z nespotřebovaných výdajů byly čerpány v celkové výši 462 484,66 tis. Kč, z toho účelově vázané prostředky k zajištění ubytovacích kapacit ve výši 76 874,06 tis. Kč a prostředky v rámci dotačního titulu *Nová zelená úsporám* ve výši 19 823,92 tis. Kč. Dále byly čerpány ostatní mimorozpočtové zdroje (ze zisku hospodářské činnosti VS ČR) ve výši 25 281,28 tis. Kč.

Výdaje programového financování čerpala Vězeňská služba v roce 2021 takto:

Skutečnost 2020	Schválený rozpočet 2021	Rozpočet po změnách 2021	Skutečnost 2021	Plnění v %
343 324,77	183 119,11	186 171,40	531 461,78	285,47

V roce 2021 byly výdaje v rámci programů 136V31 *Rozvoj a obnova materiálně technické základny vězeňství* a 036V31 *Rozvoj a obnova materiálně základny vězeňství na základě Koncepte vězeňství do roku 2025* směřovány zejména do následujících oblastí:

Pořízení, obnova a provozování ICT vězeňské služby

V oblasti informačních a komunikačních technologií byly v roce 2021 proinvestovány výdaje v celkovém objemu 16 625,38 tis. Kč. Uvedené prostředky byly vynaloženy zejména na postupnou obměnu morálně a technicky zastaralých telefonních ústředen ve vybraných organizačních jednotkách, a to dle plánu koncipovaného pro období 2021 – 2025, dále pak pořízení licencí, pořízení záložních disků a hardware pro zajištění současného zvýšení elektronické zátěže personálu VS ČR.

Rozvoj a obnova materiálně-technické základny bezpečnostních systémů

Na realizaci investičních akcí týkajících se zvýšení bezpečnosti organizačních jednotek VS ČR byly vynaloženy finanční prostředky v souhrnné výši 21 234,93 tis. Kč. V rámci této oblasti bylo v roce 2021 realizováno větší množství menších investičních akcí týkajících se zvýšení bezpečnosti organizačních jednotek VS ČR s vynaložením finančních prostředků v souhrnné výši 10 590,27 tis. Kč. Jednalo se např. o rozšíření kamerových systémů, rekonstrukce a rozšíření elektronických zabezpečovacích systémů, navýšení ohradních zdí apod. Nejobjemnějším projektem v této oblasti bylo vybudování vstupního objektu s vjezdem do věznice ve Velkých Přílepech. Jednalo se o rekonstrukci stávajícího objektu s přístavbou nové návštěvní místnosti a realizaci nového vjezdového koše. V roce 2021 bylo proinvestováno 10 644,66 tis. Kč z celkových 11 493,21 tis. Kč.

Rozvoj a obnova materiálně-technické základny zaměstnanosti vězňených osob

V oblasti zlepšení a vytváření podmínek pro zaměstnávání vězňených osob byly v roce 2021 realizovány dvě stěžejní akce, a to: *Kuřim – výstavba výrobní haly EED* a *Příbram – výstavba montované haly*. Předmětem akce ve Věznici Kuřim byla kompletní výstavba nové výrobní haly na místě stávajícího, morálně a technicky zastaralého objektu. Výstavbou nové haly došlo k zajištění nového úspornějšího provozu se zohledněním požadavku korespondujícího s moderními trendy na snížení spotřeby energií. Výdaje v roce 2021 činily 24 387,60 tis. Kč z celkového objemu 28 004,24 tis. Kč. Cílem akce ve Věznici Příbram bylo vybudování nové haly ve výrobní zóně věznice za účelem rozšíření prostor pro

zaměstnávání. V roce 2021 bylo proinvestováno 13 936,55 tis. Kč z celkových 14 273,90 tis. Kč. V celkovém úhrnu reprezentovaly v roce 2021 kapitálové výdaje na oblast zlepšení podmínek pro zaměstnávání odsouzených objem ve výši 42 519,88 tis. Kč. Část těchto finančních prostředků tvořil zisk z hospodářské činnosti VS ČR.

Rozvoj a obnova materiálně-technické základny ostatního majetku Vězeňské služby

Pro zajištění provozuschopnosti věznic byla v roce 2021 realizována celá řada menších investičních akcí. Jednalo se např. o modernizace a obměny technologických zařízení budov, rekonstrukce vnitřních instalačních rozvodů, stavební a dispoziční úpravy, vybavování prostor zařízení pro zaměstnance, výstavbu návštěvních místností a místností pro zacházení apod. v objemu 13 910,14 tis. Kč. Na rekonstrukce kuchyňských provozů a obměnu velkokuchyňských zařízení byly vynaloženy prostředky ve výši 54 293,74 tis. Kč. Na oblast zajištění zdravotních služeb pro vězněné osoby byly cestou rekonstrukce prostor zdravotních středisek a obměny zdravotního zařízení a vybavení vynaloženy investiční výdaje ve výši 8 484,46 tis. Kč. Na rekonstrukce nebo výstavby inženýrských sítí a instalace klimatizací pro zajištění odpovídajících pracovních podmínek byly vynaloženy prostředky v celkové výši 13 628,17 tis. Kč. Celkové výdaje na zajištění provozuschopnosti věznic představovaly v roce 2021 částku 90 316,51 tis. Kč.

Plnění energeticky úsporných opatření

V průběhu roku 2021 byly v rámci plnění zpřísněných emisních limitů a plnění úsporných opatření dokončovány rekonstrukce nebo zahájeny provozy dalších kotelen ve věznicích Brno, Kuřim a Opava. Souhrnný objem investičních prostředků představoval sumu ve výši 10 762,53 tis. Kč. Stěžejní akcí této oblasti byla realizace energeticky úsporného projektu ve Věznici Valdice, která byla zčásti kofinancována z evropských a národních dotačních titulů. Předmětem akce byla komplexní rekonstrukce kotelny, parní kotelny a páteřních rozvodů TUV a ÚT s cílem zajištění nového úspornějšího provozu se zohledněním požadavku na snížení spotřeby energií. Výdaje v roce 2021 činily 74 642,74 tis. Kč z celkového objemu 142 211,44 tis. Kč.

Na plnění dalších úsporných opatření v organizačních jednotkách VS ČR byly vynaloženy prostředky ve výši 13 187,25 tis. Kč. Jednalo se např. o zahájení zateplení objektu v areálu Skuteč a rekonstrukce systému měření a regulace ve Věznici Kuřim a dále pak o dokončení zateplení objektu ve Stráži pod Ralskem a výměna termo-pohonů a modulů v budově Generálního ředitelství VS ČR.

Celkové výdaje v této oblasti v roce 2021 představovaly výši celkem 98 592,52 tis. Kč.

Reprodukce dopravních prostředků k zajištění činnosti Vězeňské služby ČR

Na obnovu a modernizaci vozového parku byly v roce 2021 vynaloženy investiční prostředky v celkové sumě 22 262,11 tis. Kč. Dokončeny byly nákupy vozidel pro přepravu stravy a vozidel pro imobilní, které byly realizovány prostřednictvím rámcových dohod, rovněž byl pořízen jeden služební minibus. V této oblasti probíhaly v roce 2021 přípravy pro opětovné pokračování postupné obměny služebních vozidel v rámci plánované modernizace vozového parku VS ČR.

Reprodukce majetku k zajištění ubytovacích kapacit

V roce 2021 pokračovala výstavba nového objektu ve Věznici Světlá nad Sázavou. Cílem této rozsáhlé akce je zřízení nových ubytovacích míst pro odsouzené ženy dle moderních trendů evropského vězeňství a v souladu s požadovanými standardy. Výstavbou objektu se navýší ubytovací kapacity o 192 míst. Předpoklad dokončení je na jaře roku 2022. Výdaje na realizaci akce v roce 2021 činily 137 467,92 tis. Kč z celkových 167 290,7 tis. Kč.

V prosinci roku 2021 byla finalizována rekonstrukce stávajícího objektu ve Vazební věznici Praha Pankrác. Předmětem akce je zřízení dočasné ubytovací kapacity pro výkon zabezpečovací detence o kapacitě 48 lůžek. V průběhu roku 2021 bylo čerpáno 39 568,27 tis. Kč z celkového objemu 47 296,87 tis. Kč.

Pro modernizaci a navýšení ubytovacích kapacit pro mladistvé odsouzené byla provedena částečná rekonstrukce a nástavba stávajícího objektu ve Věznici Všehrdy s cílem obnovy 71 míst a zřízení 24 nových ubytovacích míst. Během roku 2021 bylo proinvestováno 36 299,03 tis. Kč z celkového objemu ve výši 55 268,08 tis. Kč.

V roce 2021 byla dále zahájena modernizace a rekonstrukce stávajících ubytovacích míst ve Věznici Oráčov, byly zřízeny nové ubytovací kapacity v nevyužívaných prostorách stávajících objektů ve Vazební věznici České Budějovice a byly zahájeny práce na výstavbě objektu ve Věznici Odolov. Celkové výdaje na výstavbu, rozšíření, modernizaci a rekonstrukci ubytovacích kapacit ve sledovaném roce představovaly výši 239 910,45 tis. Kč.

1.7.1. Prostředky Evropské unie a ostatních zahraničních programů

Operační program zaměstnanost 2014+

Kontinuální práce se zadluženým klientem ve výkonu trestu odnětí svobody a po propuštění

V rámci prioritní osy *Sociální začleňování a boj s chudobou* byl v srpnu 2021 dokončen projekt *Kontinuální práce se zadluženým klientem ve výkonu trestu odnětí svobody a po propuštění* v celkové výši cca 8,5 mil. Kč. Tento dvouletý projekt byl připraven a realizován ve spolupráci s odborem výkonu vazby a trestu GŘ VS ČR a dalšími odbornými subjekty. V rámci realizace projektu byly

vytvořeny metodiky standardizovaného programu a metodiky pro zajištění kontinuální sociální práce se zadluženým klientem, resp. osobou ve výkonu trestu odnětí svobody a po jejím propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Projekt pilotně probíhal ve Vazební věznici Praha Pankrác a ve Vazební věznici Praha Ruzyně.

V obou pilotních věznicích se provádělo individuální dluhové poradenství. Snahou bylo zmapování dluhů, zastavení exekucí či případné insolvence klientů, a to i po ukončení výkonu trestu. V obou vazebních věznicích proběhla rovněž výuka programu finanční gramotnosti pro odsouzené spolu s individuálními konzultacemi probírané tematiky. Klienti absolvovali výuku programu finanční gramotnosti.

V rámci projektu byl pro klienty vytvořen další aktivačně motivační prvek, a to výuková divadelní hra *Peníze nerostou na stromech*, která byla pilotně předvedena externím subjektem ve čtyřech věznicích.

Ve spolupráci s externím dodavatelem byl též vyvinut výukový program finanční gramotnosti a dluhové problematiky. Tyto lekce klienti mohou individuálně využívat pro samostudium pomocí aplikace na tabletech financovaných též z prostředků projektu.

Klientům byla dále za účelem motivačně výukového tréninku finančních dovedností pořízena výuková hra *Finanční svoboda*. Hra zábavnou formou poskytuje edukaci, jak mít kontrolu nad financemi, jak pracovat s finančními produkty a svým majetkem, jak předejít omylům atd. Ve hře je využito běžných produktů – stavební spoření, hypotéky, daně, ztráta zaměstnání, propady na burze atd. Využívání této výukové hry je zaváděno do metodických postupů pro práci s odsouzenými v rámci standardizovaného programu FGDP, který bude postupně rozšiřován do dalších věznic a bude povinným programem pro odsouzené, kteří se potýkají s dluhovými problémy a nízkou úrovní finanční gramotnosti. Finálním výstupem bylo zpracovávání metodiky s cílem standardizace tohoto programu v prostředí VS ČR.

Zvyšování úrovně připravenosti vězeňského personálu na nové výzvy v národním i evropském kontextu

V rámci prioritní osy *Efektivní veřejná správa* byl ve spolupráci s Akademií VS ČR připraven čtyřletý vzdělávací projekt pro zaměstnance VS ČR v celkové výši cca 15 mil. Kč. Cílem projektu je rozšíření vzdělávání zaměstnanců VS ČR, které obohacuje stávající systém vzdělávání. Vzdělávání je rozděleno do pěti vzdělávacích programů: *Personální strategie*, *Soft skills*, *Komunikace s vězněnými cizinci* a *Jak školit*. Programy cílí na vybrané skupiny zaměstnanců a posiluje jejich vědomosti a praktické dovednosti převážně v oblasti manažerských dovedností, psychologie, personalistiky, ekologie a v oblasti komunikace a zacházení s klienty ve výkonu trestu.

Projekt, který je rozdělen na prezenční vzdělávání, e-learningové vzdělávání a evaluaci vzdělávání a dopadu vzdělávání na organizaci, byl zahájen v dubnu 2019. Na začátku realizace bylo prezenční školení přerušeno na delší dobu příchodem pandemie covidu-19. Vzhledem k přetrvávající pandemické situaci se

konalo několik běhů kurzů v oblasti personalistiky za pomoci videokonferenčních hovorů.

Od září 2021 byly zahájeny v rámci vzdělávacího programu *Soft skills* úspěšné prezenční kurzy *Manažerské dovednosti* a v personální oblasti kurz *Hodnocení a motivace zaměstnanců*. Vzdělávací program *Jak školit*, jehož čtyřmi běhy prošli zaměstnanci, kteří budou v oblastech své specializace dále školit své kolegy v rámci svých organizačních jednotek a příslušných regionů, byl dokončen. Jeho elektronická podoba je přístupná všem zaměstnancům VS ČR. Každý zaměstnanec má k dispozici výukové video, jehož náplní je - jak nejlépe připravit prezentaci, workshop, výcvik, seminář apod.

Velmi úspěšným byl kurz *Komunikace s vězněnými cizinci* realizovaný v několika bězích v loňském i letošním roce. Vybraní experti na danou oblast se v rámci svých přednášek zaměřili na témata islám a Blízký východ, Vietnam, země subsaharské Afriky a Romové.

Od začátku realizace projektu do konce roku 2021 bylo proškoleno prezenčně nebo on-line formou celkem téměř 450 účastníků. Doba realizace projektu byla s ohledem na nepříznivé dopady pandemie prodloužena do června 2023.

V rámci *Operačního programu Zaměstnanost* byly v průběhu roku 2021 čerpány finanční prostředky v celkové výši 3,7 mil. Kč. Z toho bylo čerpáno na realizaci projektu *Kontinuální práce se zadluženým klientem* 1,1 mil. Kč a 2,6 mil. Kč bylo čerpáno na realizaci *Vzdělávací projektu pro zaměstnance VS ČR*.

Operační program Životní prostředí

V rámci tohoto operačního programu v kombinaci s podprogramem *Nová zelená úsporám* (Budovy veřejného sektoru) formou posílení vlastních zdrojů žadatele, byly schváleny k realizaci energeticky úsporné projekty (EÚP) v organizačních jednotkách Jiřice, Nové Sedlo, Ostrov, Všehrady, Valdice a Praha Pankrác.

Energeticky úsporný projekt ve Věznici Valdice realizovaný jako standardní investiční akce byl zahájen v říjnu 2020. V průběhu roku 2021 byla dokončena díla spočívající v odpojení objektu kulturního domu od centrální kotelny věznice a vybudování samostatné plynové kotelny. V objektu hlavní kotelny byly provedeny stavební úpravy a instalace nových kotlů a tepelných čerpadel. V objektu prádelny (SO 02) byla stará technologie nahrazena novým parním kotlem. V areálu věznice proběhla montáž nových vnitřních a vnějších rozvodů, rekonstrukce objektových předávacích stanic včetně montáže elektro. V současné době se provádějí komplexní zkoušky a postupné předávání díla objednavateli.

V listopadu roku 2021 byla podepsána smlouva se zhotovitelem energeticky úsporného projektu ve Vazební věznici Praha Pankrác a byla zahájena první etapa projektu, přípravná fáze spočívající v ověřování současného stavu využití energií v objektech, vyhotovení projektové dokumentace a zajištění nezbytných povolení. Ve druhé polovině roku 2022 bude zahájena druhá etapa projektu, a to fyzická realizace základních úsporných opatření.

1.7.2. Norské fondy 2014-2021

Snižování rizik odsouzených prostřednictvím intervenčních programů

V rámci programového období 2014 - 2021, programové oblasti *Nápravná zařízení a vazba*, připravilo oddělení EU fondů a dotací spolu s oddělením odborného zacházení GŘ VS ČR ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti ČR a Probační a mediační službou ČR projekt s názvem *Snižování rizik odsouzených prostřednictvím intervenčních programů* v plánované výši 40,5 mil. Kč. Realizace tohoto čtyřletého projektu byla zahájena 1. března 2020.

Samotný projekt je členěn na tři klíčové aktivity: *Motivační program a job shadowing*, *Odborná péče pro uživatele drog* a *Program pro otce*, tzv. *Pappaprogram*.

Výše uvedené intervenční programy budou pilotovány v deseti organizačních jednotkách VS Č. V roce 2021 byly realizovány opravy vhodných prostor pro pilotáž jednotlivých programů v šesti jednotkách v celkové výši téměř osm mil. Kč. V pěti organizačních jednotkách se realizují investiční akce v celkové výši téměř pět mil. Kč, které budou dokončeny do poloviny roku 2022.

Veškeré plánované bilaterální aktivity musely být z důvodu mimořádných pandemických opatření přesunuty s předpokladem zahájení konání v roce 2022. Úvodní konference projektu a konzultace s norskými odborníky všech programů probíhají prozatím formou on-line meetingů. V rámci finančního mechanismu Norské fondy 2014 – 2021 byly v průběhu roku 2021 čerpány finanční prostředky v celkové výši 9,5 mil. Kč.

2. Odborné zacházení

2.1. Výkon vazby

I v roce 2021 Vězeňská služba ČR nadále sledovala problematiku plnění úkolů v oblasti zlepšování podmínek výkonu vazby stanovených úkolem ministra spravedlnosti z roku 2013. Zlepšování podmínek výkonu vazby spočívá ve zvyšování materiálního a technického standardu, který je garantován právní úpravou výkonu vazby. V tomto ohledu se jednalo především o řešení problematiky týkající se pokračování ve vybavování cel, popř. ložnic novým standardizovaným nábytkem. Závěrem lze k problematice zlepšování podmínek výkonu vazby říct, že ke splnění uložených úkolů chybí dokončit poslední etapu, a to dovybavit novým nábytkem posledních cca 33 míst ve Vazební věznici Praha Ruzyně. Vzhledem k omezením souvisejícím s výskytem virového onemocnění covid-19, jež byla v roce 2021 přijata a vzhledem ke zrušení části vlastní výroby ve Věznici Jiřice ve prospěch probíhajících investičních akcí, nebyla dostatečná výrobní kapacita tento úkol dokončit.

Ve vazebních věznicích a věznicích se zvláštním oddělením pro výkon vazby byla v roce 2021 zároveň sledována problematika zkvalitňování a zvyšování četnosti

odborného zacházení s obviněnými a navyšování nabídky programových aktivit pro obviněné s cílem rozšiřovat dobu, během níž jsou obvinění mimo cely. Je však nutné zdůraznit, že na uvedenou problematiku měla negativní dopad nutnost přijmout adekvátní opatření spojená se zamezením šíření virového onemocnění covid-19, a to v reakci na opatření přijímaná a ukládaná po linii vlády České republiky s celorepublikovou působností. Zde je vhodné zmínit opatření týkající se opakovaného zákazu návštěv nejen obviněných, ale všech vězňů, v mezidobí roku 2021 bylo také zavedeno opatření spočívající v omezení počtu návštěvníků.

Nicméně k uvedeným omezením je vhodné připomenout též přijaté formy jejich kompenzace spočívající zejména v realizaci videohovorů (návštěvy, obhájci a advokáti), rozšíření doby telefonování obviněných ze stávajících 20 minut na 30 minut, realizaci vycházek v co nejširším rozsahu, plošné povolení nákupu potravin a věcí osobní potřeby v rozsahu až do výše 1500 Kč a častější přítomnost a vyšší počet odborných zaměstnanců i v odpoledních hodinách a ve dnech pracovního volna a klidu (realizace aktivit).

2.2. Změna vnější diferenciacce

2.2.1. Vstupní umístění

V období od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021 Vězeňská služba ČR rozhodovala o vstupním umístění odsouzených do jednotlivých oddělení věznice s ostrahou podle stupňů zabezpečení celkem u 8624 odsouzených. Z uvedeného počtu ředitelé věznic umístili do oddělení s nízkým stupněm zabezpečení 16 % odsouzených, do oddělení se středním stupněm zabezpečení 28 % odsouzených a do oddělení s vysokým stupněm zabezpečení 56 % odsouzených. Odsouzení ve věznici s ostrahou byli na základě vyhodnocení vnějších rizik umístováni do oddělení s vysokým stupněm zabezpečení. První vnější riziko se týká spáchané trestné činnosti. Z počtu 31,4 % odsouzených bylo 19 % odsouzených ve výkonu trestu za trestný čin, který zahrnoval nebo měl zahrnovat násilí, včetně pohrůžky násilím. Dále bylo 12,1 % odsouzených ve výkonu trestu za trestný čin zahrnující nakládání s omamnými a psychotropními látkami nebo trestný čin spáchaný pod vlivem takové látky, kdy došlo nebo hrozilo, že dojde k újmě na zdraví nebo životě člověka a celkem 2,1 % odsouzených bylo ve výkonu trestu za trestný čin proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti. Dalším vnějším rizikem je vysoká míra prizonizace. Tím se míní, že odsouzení se ocitli ve výkonu trestu odnětí svobody nepodmíněně již počtvrté a více. Uvedená skutečnost se týkala 16,7 % odsouzených. Posledním vnějším rizikem se stala skutečnost, že odsouzení byli ve výkonu trestu odnětí svobody za úmyslnou trestnou činnost v délce převyšující tři roky, což se týkalo 14,5 % odsouzených.

2.2.2. Změna umístění

Nejčastějším důvodem pro zvýšení stupně zabezpečení se v roce 2021 stalo nové uložení nepodmíněného trestu (76,5 % odsouzených). K dalšímu zvýšení stupně

zabezpečení docházelo na základě negativního vyhodnocení dodržování vězeňského režimu (17,9 % odsouzených), hodnocení programu zacházení (4,3 % odsouzených) a dalších významných skutečností (1,3 %), mezi které patří např. další očekávaná trestní řízení, nevykonaná ochranná opatření.

2.2.3. Podání návrhu na změnu umístění odsouzených

Odsouzený může podat návrh na umístění do oddělení s nižším stupněm zabezpečení. V roce 2020 si podalo návrh celkem 340 odsouzených, s tím, že do konce uvedeného roku bylo rozhodnutí zaevidováno u 229 návrhů. Z toho počtu vzalo 40,6 % odsouzených své návrhy zpět, u 53,7 % odsouzených soudy návrhy zamítly. U 3,9 % odsouzených soudy vyhověly jejich návrhům a nařídily nižší stupeň zabezpečení. K novému rozhodnutí o stupni zabezpečení soudy poslaly návrhy zpět ředitelům věznic u 1,8 % odsouzených. Z valné většiny odsouzení podávali své návrhy při příležitosti vstupního určení stupně zabezpečení nebo při uložení nového trestu, který jejich původní stupeň zvýšil.

2.3. Nástroj SARPO

Komplexní zpráva se zpracovává prostřednictvím prediktivního nástroje SARPO. V roce 2021 bylo zpracováno 8 251 komplexních zpráv za účelem vyhodnocení rizik a kriminogenních potřeb odsouzených. Z důvodu nově uložených trestů byla komplexní zpráva aktualizována u 7609 případů. Celkem bylo v roce 2021 zpracováno 15 860 komplexních zpráv.

Komplexní zpráva se zpracovává v různých verzích v závislosti na druhu trestné činnosti, věku odsouzeného, délce a druhu uloženého trestu. Rozlišují se celkem tři verze: minimální, základní a rozšířená. Nejčastěji se zpracovávala základní verze komplexní zprávy (48,9 % odsouzených), neboť se jedná o odsouzené, jejichž délka nepodmíněného trestu nepřevyšuje půl roku a odsouzení se nedopustili trestné činnosti násilné povahy, s drogovým ani sexuálním kontextem. Rozšířená verze komplexní zprávy byla zpracována u 42,8 % odsouzených, a to z důvodu, že jsou ve výkonu trestu za trestnou činnost s prvkem násilí, drogovým a sexuálním kontextem. Zbývajících 8,3 % komplexních zpráv je zpracováno v minimální verzi, která je určena pro odsouzené ve výkonu trestu nepřevyšujícím půl roku a jejich trestná činnost neobsahuje závažné skutečnosti, jakými jsou násilí, drogový a sexuální kontext. Zároveň se nejedná o mladistvé ani o odsouzené s doživotním trestem odnětí svobody. Výstupem komplexní zprávy se stává vyhodnocení pravděpodobnosti opětovného návratu do výkonu trestu na základě vypočtené míry statického a dynamického rizika. Statické riziko je převážně rozloženo do kategorií středního a vysokého stupně. O vysoké zátěži plynoucí z trestní a kriminální minulosti vypovídá především zastoupení odsouzených ve velmi vysokém stupni statického rizika, jejichž podíl činil 9,9 %. Zejména se jedná o opakovaný pobyt ve výkonu trestu odnětí svobody, výskyt násilné trestné činnosti a trestné činnosti s drogovým kontextem. Mezi další závažné skutečnosti lze dále uvést skutečnost, že odsouzený vykonával trest převyšující pět let a že celková doba věznění za

posledních pět let přesáhla jeden rok. Rozložení dynamického rizika poukazuje na vyšší zastoupení odsouzených ve vysokém riziku, což vypovídá o vyšší zátěži plynoucí z rizikových oblastí lidského života, jakými jsou finance, zaměstnání, vzdělání, závislosti a osobnost.

2.4. Standardizované programy

V roce 2021 vězeňská služba disponovala osmi standardizovanými programy pro vybrané cílové skupiny odsouzených, jež vykazují specifická kriminogenní rizika bránící jim ve vedení řádného života. Včetně variant projektu otevřené věznice a programů již navržených ke standardizaci se jedná o 11 různých standardizovaných variant.

Jsou to následující programy:

- kognitivně-behaviorální program *3Z (Zastav se, zamysli se, změň se)*;
- program určený pachatelům trestných činů v souvislosti s řízením motorových vozidel a dopravou *Pardon*;
- dlouhodobý intervenční program pro pachatele násilí *TP Kemp*;
- terapeutický program pro mladistvé a mladé dospělé *TP 21 Junior*;
- reedukační program *GREPP* (z angl. překladu Reedukační psychologický program zaměřený na práci s vinou) pro pachatele násilí a sexuálně motivovaného násilí na dětech (týrání dětí, komerční sexuální zneužívání dětí i sexuální zneužívání bez komerčního aspektu);
- navazujícím dlouhodobým terapeutickým programem *GREPP 2*;
- varianta pro odsouzené ženy *FEDDO*;
- také je poskytován krátkodobý intervenční program *Zuřivec*, jehož cílem je vytvoření náhledu problémového chování a příčin a souvislostí tohoto chování, které vedlo odsouzeného k páchání násilí;
- krátkodobý skupinový intervenční program *Antiagresivní trénink* pro odsouzené, v jejichž životě hraje dominantní roli nezvládnutí agresivity;
- program *Výstupní oddíl - otevřená věznice*, který vyzdvihuje posilování protektivních faktorů u odsouzených a pracuje s osobní odpovědností odsouzených před plánovaným propuštěním z výkonu trestu odnětí svobody;
- program *VIT* (z angl. *Victim Impact Training*,) zaměřený na restorativní justici, který přináší prvek dopadů trestné činnosti odsouzených na jejich oběť.

V roce 2021 pokračovala v šesti věznicích pilotáž druhé a třetí kohorty (z celkem tří plánovaných kohort) nového programu *Good Lives Model (Model dobrého života)*, převzatého z Německa, který je určený pro odsouzené za násilné trestné činy s vysokými kriminogenními riziky. U programu *Motivátor*, který je připravován pro odsouzené a chovance s vysokými kriminogenními riziky ve čtyřech věznicích (Plzeň, Praha Ruzyně, Opava, Rapotice), se terapeutická část zpozdila z důvodu pandemie, zatím byly zrealizovány stavebně-technické úpravy.

Za rok 2021 bylo vyškoleno 11 nových lektorů programu 3Z a dva noví trenéři lektorů byli uvedeni do funkce. V roce 2021 byl program 3Z realizován v celkem v 23 věznicích a vazebních věznicích.

V roce 2021 se konala pilotáž připravovaného standardizovaného programu *FGDP (Finanční gramotnost a dluhové poradenství)* ve dvou věznicích. Jedná se o program, který pracuje s vězněnými dlužníky. Vedle podpory ke zvyšování úrovně finanční gramotnosti a poskytování dluhového poradenství program cílí i na další rizika dlužníků. Cílem projektu, který čerpá finančních prostředků z OPZ, je jednak samotná pilotáž připravovaného programu a dále vydání metodických postupů pro spolupráci VS ČR se sociálními kurátory a nestátními neziskovými organizacemi.

2.5. Specializované oddíly

V rámci specializovaného zacházení s odsouzenými, kteří jsou motivováni pracovat na vlastní změně k nápravě, poskytuje vězeňská služba odsouzeným možnost účastnit se terapeutického programu ve specializovaných oddílech. Na těchto oddílech s nimi odborní zaměstnanci intenzivně pracují za účelem snížení rizika recidivy a zároveň snižování nebezpečnosti, a to jak v rámci výkonu trestu odnětí svobody, tak po propuštění.

V roce 2021 vězeňská služba disponovala celkem 36 specializovanými oddíly z toho:

- osmi oddíly specializovanými pro výkon trestu odsouzených s poruchou duševní a poruchou chování,
- dvěma oddíly specializovanými pro výkon trestu odsouzených s poruchami duševními a poruchami chování s individuálním zacházením,
- pěti oddíly specializovanými pro výkon trestu odsouzených s mentální retardací,
- 11 oddíly specializovanými pro výkon trestu odsouzených s poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním návykových látek,
- jedním oddílem specializovaným pro odsouzené s poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním alkoholu a patologickým hráčstvím,
- deseti oddíly specializovanými pro výkon ochranného léčení (sexuologického, protitoxikomanického, protialkoholního a patologického hráčství).

Ve Věznici Světlá nad Sázavou jsou zřízeny specializované oddíly pro výkon trestu odsouzených matek s dětmi (specializovaný oddíl pro odsouzené matky nezletilých dětí ve věku od jednoho roku do tří let věku dítěte a specializovaný oddíl pro odsouzené matky nezletilých dětí do jednoho roku věku dítěte, dále pak oddíl pro obviněné matky nezletilých dětí do jednoho roku věku dítěte).

Dále jsou ve vězeňské službě zřízeny specializované oddíly pro výkon trestu odsouzených trvale pracovně nezařaditelných. Při umísťování odsouzených trvale pracovně nezařaditelných je vždy přihlíženo k jejich zdravotnímu stavu. Věznice, kde jsou tyto oddíly zřízeny, nabízejí odsouzeným širokou škálu aktivit v rámci stanoveného programu zacházení. Programy zacházení jsou odsouzeným trvale pracovně nezařaditelným stanovovány individuálně a jsou přizpůsobeny jejich potřebám a zdravotnímu stavu. V současné době je výkon trestu odsouzených trvale pracovně nezařaditelných zajišťován v 18 věznicích a vazebních věznicích.

2.6. Sociální práce v organizačních jednotkách

Hlavním úkolem sociálního pracovníka VS ČR je zajištění či zprostředkování výkonu sociální práce/služeb pro uvězněné osoby. Sociální práce, tak jako další odborná činnost a standardní činnosti VS ČR, se v roce 2021 potýkala s opatřeními proti přenosu infekčního onemocnění.

Důležitým partnerem pro poskytování dalších odborných služeb pro vězněné osoby a pro výměnu zkušeností z práce s cílovou skupinou jsou poskytovatelé z řad státních i nestátních subjektů (obce – sociální kurátoři, pracovníci matrik a úseků osobních dokladů NNO apod.). Pro spolupráci a poskytování služeb externích subjektů byly i v roce 2021 využívány různé formy: konzultační návštěva s klientem ve věznici, telefonická konzultace, skype-konzultace, realizace společných seminářů, výměna zkušeností, zapojení do společných projektů apod.

Problematika vysoké míry zadluženosti vězněných osob je jedním z nejčastějších problémů, kdy je sociální pracovník věznice nápomocen při jeho řešení. VS ČR podnítila vytvoření programu pro dlužníky, a to ve spolupráci s odbornými externími subjekty, které se zaměřují na oblast dluhů. V roce 2021 VS ČR dokončila práci na programu, který se zaměřuje na zvyšování úrovně finanční gramotnosti a poskytování dluhového poradenství se specifikací na osoby ve výkonu trestu odnětí svobody. V oblasti zadluženosti a jejího řešení jsou ve velké míře využívány služby externích subjektů, a to z důvodů předpokládané kvality jimi nabízeného dluhového poradenství.

2.7. Duchovní služba

V roce 2021 působilo ve 35 vězeňských zařízeních 54 kaplanů z 11 křesťanských církví na celkem 31,7 pracovních úvazků a to včetně úvazku hlavního kaplana. Jednotlivé úvazky kaplanů se pohybují od 0,2 do 1,0 pracovních úvazků. Na plný úvazek pracovalo celkem devět kaplanů, dále jeden kaplan na úvazek 0,9. Dle výkazu jednotlivých činností byla duchovní služba plně zajištěna také v době

přijatých protiepidemických opatření i přes to, že v roce 2021 poklesl počet aktivních dobrovolných duchovních, kteří se podíleli na duchovní službě. Počet kaplanů se zvýšil celkem o dva nové kaplany, tedy o 0,6 úvazku na celkových 31,7 pracovního úvazku pro kaplany. Duchovní služba ve vězeňství je postavena na ekumenických základech, kdy se na ní podílí a vzájemně spolupracují pověřené členové jednotlivých církví z řad kaplanů a registrovaných i neregistrovaných dobrovolných duchovních. Z ročního výkazu o plnění Dohody o duchovní službě za rok 2021 vyplývá, že v daném roce došlo k výraznému navýšení jednotlivých činností a počtu vězněných osob, kteří byli účastni na aktivitách zajišťovaných kaplany a dobrovolnými duchovními. Tento nárůst je částečně zapříčiněn tím, že byla upravena a zpřesněna hodnotící kritéria jednotlivých činností kaplanů. Další příčinou tohoto navýšení bylo, že v roce 2021 došlo k organizačnímu převedení a novému začlenění kaplanů do jednotlivých oddělení výkonu vazby, trestu a zabezpečovací detence, když předtím byli kaplani podřízeni 1. zástupcům a služebním zástupcům ředitelů organizačních jednotek. Kaplani se tak stali členy týmu odborných zaměstnanců těchto oddělení a rozšířili svoji činnost a působnost. V roce 2021 kaplani a dobrovolníci systematicky pracovali s 3 230 vězněnými osobami. V rámci své pastorační služby poskytli kaplani a dobrovolníci v roce 2021 také pomoc 282 evidovaným osobám po jejich propuštění z výkonu trestu na svobodu. Především se jednalo o sociální pomoc v podobě hledání ubytování a zaměstnání, dále finanční podporu prostřednictvím církví, začleňování do společnosti a pokračující duchovní doprovázení.

2.8. Extramurální aktivity

Extramurální aktivity jsou doplňující mechanismy k odbornému zacházení s odsouzenými. Mezi instituty extramurálních aktivit se řadí přerušení výkonu trestu, opuštění věznice a akce mimo věznici. Akce mimo věznici jsou realizovány zpravidla pod vedením odborného zaměstnance věznice, nejčastěji jsou to akce kulturního, sportovního či pracovního charakteru (např. úklidové a pomocné práce v obci, v domovech pro seniory...), návštěva úřadu v rámci přípravy na život po propuštění či docházka do školy. Podmínky pro udělení některé z forem extramurálních aktivit odsouzenému stanoví zákon o výkonu trestu a řád výkonu trestu.

Oproti roku 2020, který byl v oblasti extramurálních aktivit také výrazně poznamenán protiepidemickými opatřeními v souvislosti s rizikem onemocnění covidu-19, v roce 2021 výrazně vzrostl počet extramurálních aktivit, a to o 2723 extramurálních aktivit (nárůst cca o 30 %). Tento nárůst byl způsobem zásadním zvýšením počtu akcí mimo věznici, a to o 2906. Naopak byl snížen počet přerušení výkonu trestu o 46 PVT) a opuštění věznice o 137.

2.10. Oblast realizace protidrogové politiky

V roce 2021 se VS ČR v oblasti realizace protidrogové politiky řídila Plánem činnosti VS ČR v protidrogové politice na období 2020 až 2021, kde byly zohledněny aktivity akčního plánu realizace národní strategie prevence

a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2021. Dále se protidrogová politika řídila aktuálním akčním plánem Koncepce vězeňství do roku 2025. Podíl problémových uživatelů drog na celkové populaci vězňů je stále vysoký (cca 30 %). V roce 2021 se provádělo dobrovolné léčení drogově závislých ve specializovaných oddílech deseti věznic. Soudně nařízené léčení protitoxikomanické, protialkoholní nebo léčení patologického hráčství se pak realizovalo ve specializovaných oddílech tří věznic, přičemž některé oddíly jsou zaměřeny na více těchto poruch. Poradny drogové prevence nadále fungovaly ve všech věznicích a poskytovaly zejména poradenství a informační servis. V roce 2021 fungovaly bezdrogové zóny se standardním zacházením taktéž ve všech věznicích. Ve třech věznicích je navíc zřízena bezdrogová zóna s terapeutickým zacházením.

V roce 2021 byla uživatelům drog nadále poskytována substituční léčba a detoxifikace - centrum substituční léčby je zřízeno v deseti věznicích. V roce 2021, stejně jako v předchozím roce, byla spolupráce VS ČR s nestátními neziskovými organizacemi poskytujícími drogové služby ve věznicích negativně ovlivněna epidemiologickou situací v ČR, v souvislosti s níž byl na jaře a na podzim roku 2020 znemožněn vstup pracovníků většiny mimovězeňských subjektů do věznic. Některé služby byly pracovníky nestátních organizací nadále poskytovány distanční formou v podobě telefonického či on-line kontaktu, poradenství a terapie. Počet věznic, ve kterých je poskytována adiktologická péče, se oproti předchozímu roku nezměnil. V roce 2021 poskytovalo adiktologickou péči v 11 organizačních jednotkách celkem 13 adiktologů.

Intenzita testování vězněných osob na přítomnost návykových látek nebo jejich metabolitů v těle oproti minulému období poklesla, a to díky opatřením zavedeným ve věznicích v souvislosti s epidemiologickou situací v ČR. I v roce 2021 byla nadále věnována zvýšená pozornost zamezení průniku návykových látek do objektů VS ČR a jejich detekci v těchto objektech prostřednictvím různých druhů prohlídek včetně prohlídek s využitím speciálních protidrogových psů a speciálních přístrojů určených k identifikaci těchto látek přímo na místě nálezu.

2.11. Výkon zabezpečovací detence

K 31. prosinci 2021 stav chovanců činil 113 chovanců, z toho 12 žen. Oproti předchozímu roku činil absolutní meziroční přírůstek deset chovanců. Vězeňská služba ČR eviduje další desítky uložených detencí k určitému datu, tj. po výkonu trestu odnětí svobody. Vzhledem k tomu, že přeměny ochranného léčení na zabezpečovací detenci nejsou jednotně evidovány, je třeba předpokládat, že konečný počet uložených zabezpečovacích detencí bude ještě vyšší.

Kapacita detenčních ústavů v Brně a Opavě činila 95 míst. Ke dni 31. 12. 2021 činila naplněnost kapacity 119 %. Otevření nového ústavu pro výkon zabezpečovací detence v Praze v lednu 2022 s kapacitou 25 míst znamená snížení naplněnosti kapacity na 94 %.

2.12. Střední odborné učiliště

V červnu 2021 se v deseti odloučených pracovištích Středního odborného učiliště – ve školských vzdělávacích střediscích (při věznicích Heřmanice, Pardubice, Plzeň, Rýnovice, Světlá nad Sázavou, Valdice, Všehrady, Kuřim-Znojmo, Stráž pod Ralskem a Příbram) konaly závěrečné učňovské zkoušky. Na základě mimořádného opatření Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR se konaly pouze praktické a písemné zkoušky.

V osmi učebních oborech bylo zařazeno 608 žáků, z nich 440 získalo výroční vysvědčení a 171 výuční list – 95 prospělo s vyznamenáním, 76 prospělo a devět neprospělo. Kromě učebních oborů se uskutečnilo 16 kurzů (čtyři všeobecně vzdělávací, tři jazykové, dva počítačové a sedm odborných), do nichž bylo zařazeno celkem 733 žáků a 247 z nich získalo doklad o absolvování.

Pandemie covidu-19 se Středního odborného učiliště dotkla jen v omezeném rozsahu – mimořádná opatření ministerstva zdravotnictví zohledňovala specifické postavení školy, zřízené ministerstvem spravedlnosti pro osoby ve výkonu trestu odnětí svobody, takže Střední odborné učiliště mohlo téměř po celou dobu školního roku realizovat standardní výuku.

V září 2021 byl zahájen nový školní rok. V učebních oborech bylo otevřeno 27 tříd, do kterých bylo zařazeno 587 žáků. Ve 45 třídách kurzů začalo studovat 842 žáků. Ve školských vzdělávacích střediscích Plzeň, Rýnovice, Valdice a Stráž pod Ralskem se i nadále realizovala rozšířená výuka 3D tisku a do výuky v Rýnovicích a Valdicích byly začleněny základy CNC obrábění. Ve školském vzdělávacím středisku Stráž p. R. pokračuje rozšířená výuka robotiky. Dále se rozšířily nabídky učebních oborů o náročnější typ „H“ – obory 65-51-H/01 Kuchař-číšník a 23-51-H/01 Strojní mechanik. Ve školním roce 2022 / 2023 se předpokládá zřízení dalšího oboru – 26-51-H/02 Elektrikář – silnoproud.

3. Bezpečnost

3.1. Krizové řízení

Činnosti realizované v oblasti krizového řízení v roce 2021 úzce souvisely převážně s pandemií onemocnění covidu-19. Na základě poznatků získaných při řešení epidemie byly stanoveny aktuální počty osobních ochranných prostředků tak, aby byla vězeňská služba připravena adekvátně reagovat na případnou další vlnu epidemie. V této souvislosti byla provedena aktualizace plánu nezbytných dodávek vězeňské služby a aktuální poptávané počty nezbytných dodávek byly zaneseny do systému, který je provozován správou státních hmotných rezerv.

Odbor vězeňské a justiční stráže se rovněž podílel na přípravě operačního plánu společného postupu a spolupráce při zřízení a provozu registračních míst v případě neoprávněného vstupu většího počtu cizinců na území České republiky. Koncem roku 2021 byla zahájena příprava k zavedení jednotného systému v rámci plánu vyrozumění a svozu příslušníků a zaměstnanců do jednotlivých

věznic. Termín zavedení tohoto systému do praxe byl předběžně stanoven na 1. 5. 2022.

3.2. Pasivní a aktivní zabezpečení objektů VS ČR

Hlavním úkolem vězeňské stráže je zejména střežení, předvádění a eskortování vězňených osob a zajišťování vnější i vnitřní bezpečnosti střežených objektů. Z pohledu vnějšího zabezpečení věznic, vazebních věznic a ústavů pro výkon zabezpečovací detence přetrvává i nadále v oblasti stavebně technických, spojovacích a signálně zabezpečovacích prostředků stav, který si dlouhodobě vyžaduje značné investiční prostředky.

I přes nedostatek finančních prostředků na modernizaci střežených objektů, instalaci moderních technických bezpečnostních prvků a údržbu stávajícího majetku vězeňské služby se podařilo v první polovině roku 2021 navýšit ohrazení ve Věznici Příbram tak, aby mohla být následně zrušena generálním ředitelem vězeňské služby udělená výjimka pro výšku ohrazení a oplocení, neboť stav je nyní vyhovující. Dále byla v roce 2021 dokončena studie bezpečnosti ve Věznici Horní Slavkov, Vinařice a Stráž pod Ralskem. Cílem je postupná modernizace a zvýšení bezpečnosti v organizačních jednotkách Vězeňské služby ČR v oblasti rekonstrukce technických a stavebně technických prostředků a dále prostředků spojovacích a signálně zabezpečovacích.

V roce 2020 byl předložen odboru logistiky seznam následujících požadavků na pořízení detekčních prostředků z jednotlivých věznic: šest rámových detektorů pro kontrolu osob, tři rentgeny pro kontrolu zavazadel a věcí, dva detektory tepové frekvence a pět detekčních křesel. Uvedené požadavky byly projednány v investiční komisi GŘ VS ČR v roce 2021. Z důvodu nedostatku finančních prostředků bylo nutné přehodnotit počet požadovaných RTG a rámových detektorů. V této souvislosti byl do investiční komise předložen upravený seznam požadovaných detekčních prostředků z jednotlivých věznic a následně se pořídily čtyři rámové detektory pro kontrolu osob a tři RTG pro kontrolu zavazadel a věcí).

- Věznice disponovaly k 31. 12. 2021 celkem 217 rámovými detektory, 118 RTG zavazadel a věcí, 1725 ručními detektory kovu, 33 detektory tepové frekvence, 34 detekčními křesly, 132 detektory mobilních telefonů, 50 mobilními skenery podvozků a šesti magnetoskopickými detektory kovu.
- Pro potřeby justičních objektů využívala Vězeňská služba ČR následující technické prostředky: 134 rámových detektorů pro kontrolu osob, 108 RTG zavazadel a věcí (z toho je jeden v majetku vězeňské služby) a 404 ručními detektory kovu (z toho je 236 v majetku vězeňské služby).

Centrální nákupy v roce 2021 byly zaměřeny zejména na komponenty poplachových systémů, nákupy mobilních telefonů a opravy radiostanic. Jako náhrada za zastaralé nebo nefunkční technické prostředky bylo pořízeno celkem 400 kamer, 25 videorekordérů, 15 monitorů. Dále bylo pořízeno 80 ručních

detektorů kovů a 800 mobilních telefonů. V průběhu roku bylo opraveno 860 ručních radiostanic. V červnu 2021 byla podepsána koncesní smlouva na poskytování zabezpečených komunikačních služeb pro vězněné osoby a v prosinci bylo uvedeno do provozu 1200 telefonních přístrojů.

V roce 2021 byla pozornost věnována získávání informací v oblasti technologií zajišťujících ochranu vzdušného prostoru nad objekty Vězeňské služby ČR. V této souvislosti se uskutečnilo několik testování nebo prezentací antidronových systémů. Ve Věznici Kuřim byl ve spolupráci s Vojenským technickým ústavem, testován systém detekce bezpilotních prostředků. S Vojenským technickým ústavem VS ČR uzavřela v roce 2021 memorandum o vzájemné spolupráci. Ve Věznici Kuřim byl rovněž vězeňské službě představen systém detekce bezpilotních prostředků ministerstva vnitra. Z pilotních projektů vyplynulo, že téměř všechny systémy jsou koncipovány modulárně s využitím radarové technologie, která poskytuje přehled o všech objektech v blízkosti hlídaných objektů a dle použitého radaru se liší vzdáleností, do které jsou schopny bezpilotní prostředek zaznamenat. U radarové technologie je rovněž velice důležitá softwarová inteligence, která vyhodnocuje zaznamenané objekty a dává operátorovi pouze požadované výstupy. Další důležitou komponentou použitých systémů je radiový průzkum, který sleduje radiový provoz na škále frekvencí používaných pro provoz bezpilotních systémů. V tomto použitém modulu se mnoho systémů výrazně liší, a to z hlediska předávaných informací. Nejkomplexnější z těchto systémů dokáží lokalizovat i pilota dronu a v případě komerčního dronu jej i identifikovat. V případě využití návazné vysílací technologie je možné v případě komerčních dronů a dostatečného vysílacího výkonu převzít jeho řízení. Dalším použitým modulem v testovaných sestavách byl kamerový systém schopný vlastní softwarovou výbavou vyhledávat drony v záběrech pořízených kamerami a informovat o nich obsluhu. Nevýhodou tohoto systému je krátká vzdálenost, na kterou jsou schopny rozpoznat v obraze bezpilotní prostředek. Toto je dáno vlastnostmi obrazových snímačů použitých kamer a použitých objektivů. V sestavě testované ve spolupráci s VTÚ byly i mikrofonní panely schopné zaznamenat typický zvuk dronu. Nevýhodou systému je vysoká citlivost na zvukové pozadí dané lokality.

Na základě předešlých pilotních projektů a výše uvedených ukázek a prezentací, byl schválen návrh na oslovení některé z vysokých škol k navázání spolupráce v této oblasti. Rovněž byl vyhodnocen možný přínos bezpilotních prostředků, které by bylo možné využívat vězeňskou službou k posílení bezpečnosti objektů.

V prosinci roku 2021 bylo zahájeno testování detektoru živých organismů. Testování se provádí ve Vazební věznici Hradec Králové. Z prvních testů s tímto detektorem vyplynuly první pozitivní reakce zejména na malé rozměry detektoru ve srovnání s detektory používanými v současné době. Jedná se o detektor umístovaný na vozidlo pomocí magnetů na vlastním těle, odpadá proto zdoluhavá instalace kabeláže. Detektor je koncipován jako ruční a svou velikostí a váhou tomu také odpovídá.

Od první čtvrtiny roku 2021 se provádí pilotní projekt elektronická evidence zbraní. Pro tento projekt byly vybrány Vazební věznice Olomouc a Věznice Mírov. Projekt lze rozdělit na dvě části. První částí je skladové hospodářství, kdy pomocí čipu umístěného na zbraní lze evidovat výdej a ukládání zbraní ve zbrojních skladech. V rámci této funkcionality lze zefektivnit výdej zbraní ze zbrojního skladu, kdy jsou jednotlivým příslušníkům vydávány zbraně po přiložení služebního průkazu ke čtečce. Systém kontroluje po přiložení zbraně, zda se jedná o zbraň přidělenou danému příslušníkovi. Stejně tak systém upozorňuje, zda je ke zbraní přiděleno příslušenství (kolimátor, zásobníky, atd.) a poskytuje tak kontrolu nad vráceným materiálem. Následně tento systém poskytuje informaci o celkových stavech uloženého materiálu v daném zbrojním skladu a v případě připojení na síť a nastavení jednotlivých oprávnění lze kontrolovat stavy ve všech svěřených skladech. Jednou z výhod systému je i prokazatelnost manipulace se zbraní, např. při předepsaných kontrolách, kdy je nezbytné každou kontrolovanou zbraň zapsat do kontroly pomocí snímače.

Druhou částí projektu je elektronický systém sledování chování zbraně. Tento systém je umístěn v rukojeti zbraně EVO Scorpion a sleduje pohyby zbraní na základě výstupů z akcelerometrů. Následně dokáže počítat výstřely a detekovat nestandardní chování zbraně způsobené defektem některé části. Je rovněž schopen evidence servisních zásahů zapsaných zbrojířem. Jeho největší uvažovanou devizou je možnost nahrazení současných deníků zbraní. Nevýhodou je nutnost nabíjení baterie v době uložení zbraně ve zbrojním skladu. Mimo tato možná využití lze data ze senzorů ve zbraní (sledování náklonu a pohybu zbraně) využít i jako podklady pro instruktory střelby a pro odstraňování chyb při střelbě. K tomu je ovšem nutná aplikace, která není předmětem pilotního projektu.

V návaznosti na schválenou Koncepti vězeňství do roku 2025 a na základě vyhodnocení pilotního projektu testování ručního Rammanova spektrometru, určeného k identifikaci narkotik, byly v září 2020 ve spolupráci s VŠCHT Praha testovány další dva přístroje. Přestože byl jeden z přístrojů vyhodnocen jako výrazně lepší, jeho využití, zejména vzhledem k jeho vysoké ceně, není pro vězeňskou službu vhodné.

3.3. Služební a profesní příprava

Celý rok 2021 byl negativně ovlivněn šířením nemoci covid-19 a souvisejícími epidemiologickými opatřeními. Z důvodu plnění opatření proti zabránění šíření covidu-19 byla omezena veškerá realizace specializačních kurzů a výcviků služební přípravy, profesní příprava se realizovala pouze formou e-learningu. I přes trvající pandemii koronaviru se v roce 2021 podařilo ve všech věznicích splnit služební a profesní přípravu tak, aby nebyla ohrožena vycvičenost a akceschopnost jednotlivých skupin příslušníků. V oblasti činností a úkolů, které zabezpečují metodici, se v omezené míře prováděly součinnostní výcviky a námětová cvičení zaměřená na ujednocoání systému výcviku. Metodici se v roce 2021 také účastnili leteckých zahraničních eskort, které bylo možné se zřetelem na celosvětovou pandemickou situaci realizovat.

Z důvodu omezených možností spolupráce Vězeňské služby a Vyšší policejní školy a střední policejní školy v Holešově, která zajišťovala realizaci kurzů pro řídicí střelby, byl Vězeňskou službou vytvořen vlastní kurz, který proběhl v červnu a říjnu 2021 v prostorách nově vybudované střelnice ve Stráži pod Ralskem. V nově vytvořených podmínkách pro výcvik střelecké přípravy budou kurzy pro řídicí střelby probíhat i v budoucnu.

3.4. Mimořádné události

Bezpečnostní situaci v českých věznicích v roce 2021 lze považovat za stabilizovanou. Byly však zaznamenány mimořádné události v různém stupni závažnosti, které prověřily akceschopnost nejen vězeňské služby, ale i ostatních bezpečnostních sborů. V roce 2021 se stal jeden útěk ze střeženého objektu vězeňské služby a ve třech případech se vězněné osoby o útěk pokusily. V jednom případě to byl pokus o útěk z mimovězeňského zdravotnického zařízení a ve dvou případech pokus o útěk ze střežených objektů Vězeňské služby ČR.

Dne 13. srpna 2021 v 10.36 hodin zaznamenalo operační středisko Věznice Ostrov narušení signalizace v zakázaném pásmu jednoho z objektů. Následně byl prostřednictvím kamerového systému zjištěn pohyb vězněné osoby v zakázaném pásmu u strážní věže. Inspektor strážní služby - operátor vyslal na místo strážného, který vykonával strážní službu na přilehlé věži a člena strážní a zásahové hlídky. Z vnější strany zakázaného pásma byl vyslán další člen strážní a zásahové hlídky – psodod. Odsouzený mezitím překonal oba sledy oplocení, včetně ohrazení střeženého objektu. Vzhledem k rychlosti překonání stavebnětechnických prvků zabezpečení, včetně ohrazení objektu odsouzeným a včetně chybně nastavených parametrů technologických prvků střežícího perimetru, byl zásah členů strážní a zásahové hlídky neúspěšný a odsouzený uprchl z věznice.

Dne 12. června 2021 v 12.30 hodin se odsouzený z Vazební věznice Praha Pankrác pokusil o útěk z mimovězeňského zdravotnického zařízení Fakultní nemocnice Královské Vinohrady, kde se podrobil krátkému operačnímu zákroku kvůli úmyslnému sebepoškození, které si způsobil téhož dne ráno. Odsouzený se pokusil utéci příslušníkům, kteří ho po provedeném zákroku střežili, a to tak, že vstal z lůžka a rozběhl se ke dveřím ven. Příslušník mu zamezil v útěku a následně ho připoutal k nemocničnímu lůžku. Poté byl odsouzený eskortován z nemocnice zpět do vazební věznice.

Další pokus o útěk se odehrál ve Věznici Kynšperk nad Ohří, a to dne 6. 11. 2021 ve 20.40 hodin. Příslušník vězeňské služby spatřil během kontroly areálu věznice neznámou vězněnou osobu v prostoru vnější strany okenní mříže jednoho z oddílů. Příslušník ihned vyhlásil tísňový volací znak a přenosnou svítilnou nasvítit prostor okna. Vězeň na útěku si uvědomil, že byl odhalen, a proto se protáhl otvorem vytvořeným v mříži okna zpět do ubytovny. V kulturní místnosti odsouzených byly následně nalezeny dva přepilované pruty okenní mříže vyhnuté do stran. V okenní mříži byl vytvořen otvor o velikosti

40 x 30 cm. Během prohlídky prostoru uvedeného oddílu byly v odpadkovém koši jedné z ložnic nalezeny dva kusy ústavních utěrek s ocelovým lankem. V plastové popelnici v chodbičce společných toalet pro odsouzené byla dále nalezena kovová kotva zhotovená ze dvou věšáků s připevněným látkovým lanem. Událost byla šetřením vyhodnocena jako pokus o útěk ze střeženého objektu.

Další pokus o útěk se stal ve Věznici Příbram 19. prosince 2021 v 14.32. Odsouzený se pokusil o útěk ze střeženého objektu tak, že překonal ohradní zeď vycházkového dvora pomocí konstrukce strážní věže. Následně překonal vnitřní oplocení věznice a pokračoval k prvnímu sledu oplocení úseku zakázaného pásma. Během pokusu o útěk si ho všiml strážný na věži a aktivoval tísňový volací znak. Díky pohotovému reakci byl uprchlík zadržen ještě před oplocením zakázaného pásma.

Zařazení na nestřežené pracoviště zneužilo svým odchodem celkem 16 odsouzených, dále dva odsouzení zneužili volný pohyb mimo věznici při plnění pracovních úkolů a jeden odsouzený zneužil volný pohyb mimo věznici v souvislosti s návštěvou.

V roce 2021 se stalo 45 případů napadení příslušníků a zaměstnanců Vězeňské služby vězněnou osobou. Ve 40 případech byl napaden vězněnou osobou příslušník a v pěti případech zaměstnanec.

3.5. Eskorty

V roce 2021 bylo eskortováno celkem 84 240 vězněných osob. Z toho systémem dálkových eskort a přímou eskortou k umístění nebo přemístění do jiné věznice nebo do vězeňského zdravotnického zařízení bylo eskortováno 30 212 vězněných osob, k orgánům činným v trestním řízení 26 410 vězněných osob, za účelem vyšetření či ošetření do vězeňského nebo mimovězeňského zdravotnického zařízení 23 202 vězněných osob, z důvodu předání do ústavní nebo ochranné výchovy či léčení a k předání či převzetí do cizího státu bylo eskortováno 273 vězněných osob (bez leteckých eskort). Celkem 636 vězněných osob bylo v roce 2021 střeženo v mimovězeňských zdravotnických zařízeních.

V porovnání s rokem 2020 (92 434 eskortovaných osob) se v roce 2021 počet eskortovaných snížil o 8 194 (8,86 %). Snížení počtu eskortovaných vězněných osob bylo způsobeno přijetím rozsáhlých preventivních protiepidemických opatření. Podle účelu eskortní činnosti došlo proti roku 2020:

- snížení o 6 050 (16,67 %) u eskort k umístění a přemístění,
- snížení o 3 208 (12,14 %) u eskort k orgánům činným v trestním řízení,
- zvýšení o 940 (3,14 %) u eskort do zdravotnických zařízení.

V roce 2021 bylo provedeno celkem 152 eskort s využitím balistické výstroje v rámci mimořádných bezpečnostních opatření při eskortách s nebezpečnými

vězněnými osobami. Dále bylo v roce 2021 realizováno celkem 15 leteckých eskort s 41 vězněnými osobami.

Všechny eskorty byly provedeny k předání odsouzené osoby z České republiky, a to do šesti států, z toho jedna eskorta s jednou odsouzenou osobou byla realizována do Itálie, jedna eskorta s jednou odsouzenou osobou do Maďarska, dvě eskorty se čtyřmi odsouzenými osobami do Lotyšska, tři eskorty s pěti odsouzenými osobami do Litvy, čtyři eskorty se sedmi odsouzenými osobami do Bulharska a čtyři eskorty s 23 odsouzenými osobami do Rumunska. V souvislosti s uvedeným počtem odsouzených osob, které byly eskortovány do Rumunska, byla v březnu ve spolupráci s Armádou ČR realizována historicky první hromadná letecká eskorta speciálním letadlem Armády ČR se 14 odsouzenými osobami a v květnu pak druhá hromadná letecká eskorta s pěti odsouzenými osobami. Všechny uvedené eskorty se uskutečnily bez komplikací. Zmíněná hromadná eskorta do Rumunska by tak ve standardním režimu vyžadovala provedení asi sedmi leteckých eskort. První eskorta měla být hrazena výhradně z prostředků Vězeňské služby ČR, přičemž náklady byly odhadnuty na 250 000 korun. Ministerstvo vnitra se však podílelo na polovině nákladů částkou, tudíž se podařilo ušetřit 125 000 korun. V případě druhé eskorty ministerstvo vnitra vězeňské službě nabídlo bezplatné provedení letecké eskorty vězněných osob s tím, že k tomuto účelu poskytlo nevyužité prostory armádního letounu. Díky tomu se vězeňské službě podařilo ušetřit přibližně 435 000 korun a současně minimalizovat riziko spojené s eskortou.

V porovnání s rokem 2020 se počet letecky eskortovaných odsouzených zvýšil o 23. Díky dvěma hromadným eskortám se počet leteckých eskort výrazně nezvýšil, vzrostl pouze o čtyři eskorty. V roce 2021 se ve většině případů podíleli na realizaci leteckých eskort regionální instruktoři-metodici služební přípravy a výcviku se svými týmy.

Vězeňská služba již v roce 2017 dokončila ve všech vazebních věznicích, věznicích a ústavech pro výkon zabezpečovací detence instalaci zařízení umožňující soudní jednání s vězněnými osobami prostřednictvím videokonferencí. V roce 2021 bylo evidováno celkem 10 344 uskutečněných videokonferencí. V porovnání s rokem 2020 (7 580 uskutečněných videokonferencí) se v roce 2021 celkový počet videokonferencí zvýšil o 2 764 (o 36,4 %). Za rok 2021 byly tedy zaznamenány následující úspory:

- navýšení úspor o 1 058 935,- Kč (48 %) u nákladů na dopravu,
- navýšení úspor o 1 924 170,- Kč (43,7 %) u nákladů na střežení,
- navýšení úspor o 2 983 105,- Kč (45 %) u nákladů celkem.

Využitím videokonferencí byla vyčíslena úspora nákladů na dopravu a střežení vězněných osob k soudnímu jednání v celkové výši 9 587 018 korun.

3.6. Služební kynologie

Součástí vězeňské stráže je výkon služby se služebními psy. Vězeňská služba disponovala v roce 2021 celkem 287 služebními psy. Z tohoto počtu bylo 127 služebních psů určeno pro oblast obrany a ochrany (zajištění vnitřní a vnější bezpečnosti) a 91 psů bylo určeno pro detekci a odhalování omamných a psychotropních látek. Ve fázi přípravy (výcviku) bylo 48 psů a 21 psů bylo ze zdravotních důvodů či stáří neschopno výkonu služby.

Po linii služební kynologie bylo jednotlivým věznicím a Výcvikovému středisku služební kynologie Věznice Jiřice přiděleno celkem 263 systemizovaných služebních míst. Dlouhodobě limitujícím faktorem služební kynologie vedoucím k soběstačnosti našeho resortu ve výcviku služebních psů je doposud neplnohodnotné Výcvikové středisko služební kynologie Věznice Jiřice. V souvislosti s rozvojem střediska byla schválena rekonstrukce haly, která měla být dle harmonogramu kolaudována koncem roku 2020. Vzhledem k dodatečným zjištěním v návaznosti na statiku základů a nosných prvků konstrukce je zvažována možnost výstavby haly nové. V roce 2021 byl projednán investiční záměr na výstavbu psince s nezbytným zázemím, který byl následně odložen.

3.7. Justiční stráž

Hlavním úkolem justiční stráže je zajišťování pořádku a bezpečnosti při výkonu soudnictví a správě soudů a při činnosti státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti ČR. Ke dni 31. 12. 2021 činil celkový počet systemizovaných služebních míst justiční stráže 1075, a to včetně deseti služebních míst vedoucí oddělení justiční stráže a deseti služebních míst zástupce vedoucího oddělení justiční stráže. Celkový počet místních jednotek justiční stráže je 102 s tím, že u 33 jednotek je služba vykonávána v nepřetržitém režimu a u 69 jednotek se zajišťuje výkon služby zejména v pracovní době soudu.

V červnu 2021 bylo po vyřešení veškerých technických problémů se zabezpečením budovy detašovaného pracoviště Ministerstva spravedlnosti ČR v Legerově ulici zahájeno střežení této budovy ve standardním režimu.

3.8. Personální zajištění

V personální oblasti vězeňské stráže se dlouhodobě nedaří naplňovat systemizovaná služební místa v některých organizačních jednotkách. Jsou to zejména služební působiště v Praze a také v regionech, kde jsou věznice umístěny v blízkosti průmyslových zón s vysokou konkurencí na trhu pracovních míst. I v roce 2021 bylo proto nezbytné velet příslušníky z ostatních organizačních jednotek do Vazební věznice Praha Pankrác, Věznice Valdice a v druhé polovině roku do Věznice Horní Slavkov a Věznice Jiřice, za účelem zajištění plnění požadovaných úkolů. V návaznosti na potřebu obsazení strážních věží po dokonání útěku vězněné osoby z Věznice Ostrov byli v druhé polovině roku 2021 veleni příslušníci k výpomoci také do této věznice.

Po linii justiční stráže byla personální situace, stejně jako v roce předchozím, nejméně uspokojivá v Praze, zejména v oblasti Vazební věznice Praha Pankrác. V justičních objektech obou pražských oblastí však nebyla, i přes neuspokojivou personální situaci ohrožena bezpečnost ani pořádek při výkonu služby justiční stráže.

4. Zdravotnictví

4.1. Poskytování zdravotních služeb

Způsob poskytování a organizace zdravotních služeb poskytovaných Vězeňskou službou ČR se proti předchozímu roku neměnily. Každá z věznic disponuje zdravotnickým střediskem zajišťujícím ambulantní zdravotní péči. Při Vazební věznici Praha Pankrác a při Vazební věznici a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Brno je poskytována též lůžková péče.

Klientelu zdravotnických středisek a nemocnic Vězeňské služby ČR tvoří především osoby ve výkonu vazby, osoby ve výkonu trestu odnětí svobody nebo osoby ve výkonu zabezpečovací detence; velikost této populace je dána aktuální obsazeností věznic. Počet klientů registrovaných z řad zaměstnanců Vězeňské služby ČR je relativně nízký, přičemž registrace nových klientů se zpravidla neprovádí.

Na každém zdravotnickém středisku poskytuje primární péči praktický lékař a ve většině věznic je zajištěna i stomatologická péče, zajišťovaná zubním lékařem. Ve věznicích, kde jsou umístěny ženy, je zajištěna gynekologická péče. Další odborné zdravotní služby jsou ve zdravotnických střediscích a nemocnicích poskytovány v souladu s potřebami Vězeňské služby ČR a s přihlédnutím jednak k dostupnosti mimovězeňských poskytovatelů zdravotních služeb a jednak s ohledem k současným možnostem personálně zabezpečit jednotlivé zdravotnické odbornosti v rozsahu vyžadovaném platnou zdravotnickou legislativou.

Vězeňská služba ČR, jakožto zaměstnavatel, ve svých zdravotnických zařízeních poskytuje také pracovně lékařské služby zaměstnancům a odsouzeným osobám zařazeným do práce. Jako součást zdravotních služeb poskytuje Vězeňská služba ČR také ochranné léčení, a to ve Věznici Znojmo (protitoxikomanické), Věznici Rýnovice (protitoxikomanické a protialkoholní), Věznici Kuřim (sexuologické) a Věznici a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Opava (protitoxikomanické, protialkoholní, pro patologické hráčství). Na společenskou potřebu posilovat kapacitu pro provádění ochranného léčení uloženého odsouzeným osobám soudem vedle výkonu trestu odnětí svobody v r. 2021 Vězeňská služba ČR zareagovala tím, že revitalizovala specializovaný oddíl ochranného léčení protialkoholního ve Věznici Heřmanice, a to k 1. dubnu 2021. Stávající kapacita pro ochranné léčení tak vzrostla o 30 míst. Celková kapacita poskytovat ochranné léčení ve věznicích tak stoupla o 19 % (z původní kapacity 130 míst na 160 míst). S nárůstem kapacity pro poskytování ochranného léčení se počítá

i v roce 2022, kdy se plánuje otevření dalšího nového specializovaného oddílu ve Věznici Ostrov. Práce na vybudování tohoto specializovaného oddílu byly zahájeny v roce 2021.

Zdravotnická střediska a nemocnice Vězeňské služby ČR se v souladu se svým posláním soustředí především na poskytování zdravotních služeb léčebně-preventivního charakteru. Podstatnou součástí jejich činnosti jsou však i medicínsko-právní výkony nesouvisející bezprostředně s aktuálním zdravotním stavem vězňených osob. Vzhledem k tomu, že tyto výkony spotřebovávají významnou část zdravotnických kapacit, představují medicínsko-právní výkony pro zdravotnickou službu výraznou zátěž. Další nemedicínskou zátěž představuje i agenda stížností a žádostí vězňených osob. Počet různých stížností a žádostí směřovaných na zdravotnickou službu je vyšší než u mimovězeňských poskytovatelů zdravotních služeb. Ve většině případů jde přitom o stížnosti neopodstatněné, a tak ve svém důsledku tato agenda neefektivním způsobem spotřebovává další kapacity zdravotnické služby Vězeňské služby ČR.

Následující statistický přehled shrnuje základní měřitelné údaje vztahující se k poskytovaným zdravotním službám. Je třeba zdůraznit, že rok 2021 byl v důsledku pokračování celosvětové pandemie onemocnění covidu-19 výjimečný a že zdravotní služby byly v prakticky plném rozsahu zajišťovány a poskytovány v podmínkách, kdy si epidemiologická situace v jednotlivých věznicích vyžadovala řadu opatření, která těžce ovlivnila obvyklý způsob organizace práce ve vězeňském zdravotnictví.

4.1.1. Poskytování zdravotních služeb vězňeným osobám

Souhrnné údaje o objemu ambulantní zdravotní péče poskytnuté vězňeným osobám za posledních 5 let jsou uvedeny v tabulce:

Ambulantní léčebně-preventivní péče o obviněné a odsouzené v letech 2017 - 2021.

Kalendářní rok:		2021	2020	2019	2018	2017
Počet provedených vyšetření a ošetření:		372 857	373 077	390 297	413 926	469 972
z toho	preventivní prohlídky	21 944	19 897	20 418	17 966	14 367
	dispenzární prohlídky	11 393	12 808	12 068	12 118	12 104
	stomatologická vyšetření a ošetření	42 855	48 012	58 907	58 977	73 760
Počet provedených vyšetření ambulantními specialisty:		60 693	63 979	72 465	71 634	70 925
z toho	odborná vyšetření ve zdrav. zařízeních VS	37 899	41 096	44 931	42 594	42 430
	odborná vyšetření mimo zdrav. zařízení VS	23 803	22 883	28 316	29 040	27 830
Počet dispenzarizovaných:		7 708	7 986	7 886	8 237	81 81
Počet drogově závislých:		11 759	10 759	12 429	12 204	11 864
Úmrtí		34	27	40	40	27
z toho	sebevraždy	11	14	11	13	3
	vraždy	0	0	0	0	0
Sebepoškození:		433	480	507	451	309
z toho	pokus o sebevraždu	139	93	155	131	94
	hladovka	206	254	267	257	252
Počet onemocnění HIV/AIDS		26	29	30	37	41

Pokud jde o celkový počet provedených vyšetření a ošetření, pak je v roce 2021 sice patrný další meziroční pokles počtu provedených vyšetření a ošetření, avšak oproti předchozím rokům je to zanedbatelný rozdíl 220 zdravotnických výkonů. Vězeňské zdravotnictví poskytlo nebo zajistilo vězněným osobám v roce 2021 provedení 372 857 vyšetření a ošetření. V případě dlouhodobějšího srovnání se do těchto počtů bezpochyby promítá i klesající kapacita zdravotnické služby v důsledku neuspokojivé personální situace, ať už jde o počty lékařů nebo zdravotních sester a i omezení v souvislosti se zajišťováním protiepidemických opatření. Z dlouhodobé perspektivy je důležitý i postupný pokles počtu vězněných osob.

Také spotřeba stomatologické péče v roce 2021 ve srovnání s předchozím rokem opět poklesla. Nešlo již o tak dramatický pokles jako v předchozích letech, přesto jde o pokles významný, tj. o nepřehlédnutelných 5 175 výkonů, což představuje pokles o 10,7 %. K vykazovanému snížení však mimo jiné přispívá skutečnost, že někteří mimovězeňští poskytovatelé stomatologické péče neposkytují potřebná data, která by mohla být vykázána jako zajištěná stomatologická péče. Podobně jako u poskytování ostatních zdravotních služeb jde část poklesu na vrub personální situaci zdravotnické služby a také restrikcím v důsledku protiepidemických opatření, poklesu počtu vězněných osob a pravděpodobně i změny chování vězněných osob, které tyto služby v době pandemie covidu-19 nenadužívaly.

K poklesu došlo také u meziročního porovnání počtu vyšetření a ošetření provedených ambulantními specialisty. V roce 2021 to bylo 60 693 výkonů oproti 63 979 vyšetření a ošetření v r. 2020, což je pokles o 5,1 %. Poněkud se vyrovnal poměr mezi počty odborných vyšetření provedených ve vězeňských zdravotnických zařízeních a mimo ně. Příčiny tohoto vývoje jsou obdobné, jak bylo uvedeno výše – zejména protiepidemická opatření, personální situace zdravotnické služby a změna chování vězněných osob v době pandemie.

Počet dispenzarizovaných osob zůstal prakticky na stejné úrovni jako v předchozím roce. Pouze se mírně snížil meziroční úbytek o cca 3,5 % tj. 278 osob. Celkem bylo dispenzarizováno 7 708 odsouzených osob nebo osob ve výkonu vazby.

Počty drogově závislých osob zaznamenaly meziroční nárůst o 9,3 %, tedy o 1 000 osob. I přes celkový mírný pokles počtu vězněných osob zůstává absolutní počet osob závislých na psychotropních látkách dlouhodobě přibližně stejný.

Stále přetrvává relativně dobrá situace, pokud jde o odhad prevalence HIV+/AIDS případů. Za rok 2021 bylo ve věznicích Vězeňské služby hlášeno celkem 26 případů (vzhledem k anonymitě údajů je reálný počet HIV+ osob s největší pravděpodobností nižší, protože při přesunu vězně z jedné věznice do druhé v průběhu jednoho kalendářního roku může dojít k hlášení stejného případu dvakrát, v důsledku čehož je celkový počet hlášených případů

nadhodnocený. Prevalenci HIV+ není možné odhadovat ani jako prostý součet pozorování výskytu HIV/AIDS v prvním a druhém pololetí).

Počet pokusů o sebepoškození se zásadně nezměnil a v roce 2021 bylo takových pokusů hlášeno 433, tj. o 47 méně než v r. 2020. V relativních ukazatelích došlo k meziročnímu poklesu o 9,8 %. Ve srovnání s předchozím obdobím však v roce 2021 nepřehlédnutelně narůstá počet sebevražedných pokusů z 93 v roce 2020 na 139 v roce 2021, což představuje zvýšení o 49,5 %. Počty sebevražedných pokusů se tak vrátily na svou dlouhodobou úroveň.

4.1.2. Poskytování lůžkové péče vězněným osobám ve zdravotnických zařízeních VS ČR

V rámci Vězeňské služby ČR zajišťuje lůžkovou nemocniční péči pro vězněné osoby Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Brno a Vazební věznice Praha Pankrác. Přehled o počtech hospitalizovaných osob za posledních pět let uvádí tabulka:

Počty hospitalizovaných osob v nemocnicích Vězeňské služby ČR v letech 2017 - 2021.

Vězeňská nemocnice	Kalendářní rok				
	2021	2020	2019	2018	2017
VVaÚVZD Brno	636	736	1 081	1 050	1 019
VV Praha Pankrác	838	1 306	1 448	1 411	1 552
Celkem	1 474	2 042	2 529	2 461	2 571

Porovnání počtů hospitalizovaných s předchozím obdobím není možné, protože provoz lůžkových zařízení byl dramaticky ovlivněn organizačními opatřeními, která si vynutila epidemiologická situace v ČR a kdy byly v obou lůžkových zařízeních zřízeny uzavřené specializované jednotky pro poskytování péče pacientům z řad vězněných osob pozitivních na covid-19. Specializované jednotky byly v době vyvrcholení jednotlivých epidemických vln covidu-19 rezervovány výlučně pro očekávané klinicky závažnější případy, a tak po určitou dobu snižovaly lůžkovou kapacitu vězeňských lůžkových zařízení.

Nemocnice s poliklinikou Vazební věznice Praha Pankrác disponovala v r. 2021 celkem 103 lůžky, přičemž oddělení interních oborů mělo 46 lůžek a oddělení chirurgických oborů mělo 57 lůžek. Ve srovnání s předchozím rokem tedy nedošlo ke změnám. Strukturu a objem poskytované zdravotní péče uvádí tabulka:

Počet hospitalizovaných osob v nemocnici s poliklinikou Vazební věznice Praha Pankrác v letech 2017 – 2021.

		2021	2020	2019	2018	2017
Počet hospitalizovaných:		838	1 306	1 448	1 411	1 556
z toho	oddělení chirurgických oborů	497	884	949	900	1 010
	oddělení interních oborů	341	422	499	511	546
Počet úmrtí:		7	6	6	4	0
z toho	sebevraždy	0	2	0	0	0
	vraždy	0	0	0	0	0

Podobně jako v předchozím případě, i provoz nemocnice s poliklinikou Vazební věznice Praha Pankrác byl zásadním způsobem ovlivněn nutností vybudovat uzavřenou jednotku pro pacienty s covidem-19. Její kapacita byla 39 lůžek. Zřízení jednotky způsobilo značné zásahy do běžného provozu zdravotnického zařízení a snížení jeho celkové kapacity. Negativně se na výkonech vězeňské nemocnice ve Vazební věznici Praha Pankrác projevila i personální krize v důsledku neočekávaného poklesu počtu zdravotních sester i lékařů.

Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Brno disponoval v roce 2021 celkem 110 lůžky. Nemocniční péče, resp. lůžková kapacita, byla rozdělena standardně podle jednotlivých oborů na 25 lůžek pro obor vnitřní lékařství, 14 lůžek pro obor infekční lékařství, 25 lůžek pro obor následná péče pneumologická, 20 lůžek pro obor psychiatrie a 26 lůžek je vyčleněno pro poskytování všeobecné následné péče. Struktura poskytnuté péče je patrna z tabulky:

Počet hospitalizovaných osob v nemocnici Vazební věznice a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Brno v letech 2017 – 2021.

Kalendářní rok:		2021	2020	2019	2018	2017
Počet hospitalizovaných:		636	736	1 081	1050	1 019
z toho	interní oddělení	88	154	204	194	227
	infekční oddělení	144	108	184	104	101
	psychiatrické oddělení	352	433	477	490	304
	následná lůžková péče, dř. oddělení s ošetrovatelskou péčí	0	41	9	182	303
Počet úmrtí:		4	3	12	7	3
z toho	sebevraždy	0	3	4	0	1
	vraždy	0	0	0	0	0

Přehled je uspořádán podle standardního rozdělení lůžkového fondu nemocnice. V době pandemie však byla nemocnice VV a ÚPVZD Brno reorganizována tak, že v jejím rámci vznikla samostatná jednotka pro péči o pacienty s covidem-19 s kapacitou 32 lůžek. Vznik této jednotky a nutnost rezervovat lůžka pro potenciální pacienty se nutně promítly i do celkového počtu hospitalizovaných v roce 2021, který je tím pádem nižší než v roce 2020.

4.2. Detenční ústavy

Detenční ústavy jsou zřízeny při Vazební věznici Brno a Věznici Opava. V ústavu zabezpečovací detence ve Vazební věznici Brno pobývalo o 14 chovanců více než v roce 2020, celkový počet tedy dosáhl 59 chovanců. Počty chovanců v detenčním ústavu ve Vazební věznici Opava zůstaly v roce 2021 stejné jako v roce 2019, tedy 54.

Nárůst počtu chovanců v detenčním ústavu při Vazební věznici Brno se neprojevil zvýšenou spotřebou zdravotní péče, která je podobná předchozímu období. Struktura spotřeby zdravotní péče v detenčním ústavu ve věznici v Opavě dominují výkony prováděné praktickým lékařem, které reprezentují celkem tři čtvrtiny všech provedených vyšetření a ošetření (1 426). Psychiatr se na celkovém počtu vyšetření a ošetření podílí 14,0 % (272). Jeden chovanec si přitom vyžadoval v roce 2021 cca 36 vyšetření a výkonů, což zhruba odpovídá spotřebě zdravotní péče i v předchozím roce.

4.3. Problematika HIV/AIDS

Vyšetření vězněných osob na HIV/AIDS jsou prováděna v souladu s obecně závaznými předpisy a v plném souladu s lékařskou etikou, nelze je tedy provádět bez výslovného souhlasu vyšetřované osoby. V případě pozitivního nálezu je ošetřující lékař zdravotnické služby VS ČR povinen poučit pacienta; vlastní léčba

je pak zajišťována ve spolupráci s mimovězeňskými odbornými pracovišti, neboť zdravotnická služba VS ČR nemá k poskytování této péče odpovídající personální vybavení.

V průběhu roku 2021 poskytli zdravotničtí pracovníci Vězeňské služby ČR v rámci prevence HIV/AIDS poradenství celkem 1 528 vězněným osobám (z toho 1 284 muži a 244 ženy). Serologické vyšetření bylo zajištěno pro 1 805 osob (z toho 1588 muži a 217 ženy). Celkem bylo v průběhu prvního pololetí 2021 vězněno 21 osob infikovaných virem HIV (prevalentní případy, z toho 18 mužů, 3 ženy). V průběhu druhého pololetí 2021 bylo vězněno 18 HIV pozitivních osob (prevalentní případy – 16 mužů, 2 ženy).

Negativním jevem je stále malý zájem vězněných osob konzultovat problematiku HIV/AIDS se zdravotnickými pracovníky. V roce 2015 poradenské služby využilo 3 558 vězněných osob, v roce 2016 to bylo 2 924 osob a v roce 2017 2 511 a 1 550 konzultací v roce 2018. Zájem o konzultace je tak nízký, že o ně v roce 2019 požádalo pouze 891 osob, v roce 2020 o trochu více, celkem 1 323 vězněných osob a v roce 2021 pak 1 528. V protikladu se zájmem o odborné konzultace je však reálné chování odsouzených osob, kdy se v posledních letech zvyšoval počet osob, které absolvují serologické vyšetření. V roce 2020 bylo provedeno celkem 2 501 serologických testů (v r. 2019 jich bylo 2 321, v r. 2018 1 712 testů a 1 106 testů v r. 2017). K vzestupu přitom docházelo i přes mírný pokles počtu vězněných osob.

4.4. Úmrtí vězněných osob

Počet osob, které zemřely v průběhu výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, je o osm vyšší než v roce 2020, kdy zemřelo celkem 41 vězněných osob, tedy téměř stejně jako v letech 2018 - 2019. Přehled o počtech zemřelých vězněných osob a příčinách smrti je uveden v tabulce:

Počty zemřelých ve výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody podle příčin smrti v letech 2017 – 2021.

Rok		2021	2020	2019	2018	2017	
Příčiny smrti	Sebevraždy	udušení	12	15	10	13	10
		vykrvácení	0	0	-	-	-
		léky	1	4	1	-	-
	Diagnóza	respirační onemocnění	11	2	3	3	4
		metabol. rozvrat	2	1	-	-	-
		onem. zažívacího ústr.	0	3	2	-	-
		nádor. onem.	8	4	3	5	1
		cévní onem.	11	10	19	16	9
		bez zjevné příčiny	3	2	2	1	0
		polytrauma	0	0	-	2	0
		polymorbidita	0	0	-	0	2
		abstinenční syndrom	0	0	-	-	-
		vraždy	1	0	-	-	-
Úmrtí v šetření		15	29	28	24	8	
Úmrtí uzavřená		34	12	12	16	26	
Úmrtí celkem		49	41	40	40	34	

4.5. Výskyt infekcí způsobených virem SARS-CoV-2 mezi vězňenými osobami

Začátkem roku 2021 doznívá první vlna epidemie covidu-19, která zasáhla české věznice, leč epidemiologická situace se mění, sestupný trend incidence a prevalence pozitivních případů covidu-19 vězňených osob pozorovaný na přelomu roku 2020 a 2021 se mění na vzestupný trend, kdy sedmidenní incidence v průběhu ledna 2021 stoupá z hodnoty 67 případů hlášených k 4. lednu 2021 až k počtu 150 resp. 149 incidentních případů infikovaných vězňených osob. Rychlý nástup druhé vlny epidemie je zaznamenán od posledního lednového týdne, kdy ke dni 1. 2. 2021 stoupne sedmidenní incidence na 708 případů. Poté již druhá vlna oslabuje a exponenciálně klesá až k výskytu 16 incidentních případů hlášených k 10. květnu 2021, respektive doznívá k 14. červnu 2021, kdy není hlášen žádný výskyt pozitivních osob mezi vězňenými. Opět přibližně s dvoutýdenním zpožděním sleduje incidenci i prevalentní výskyt covidu-19 ve věznicích. Maximální prevalence je pozorována k 8. únoru 2021, kdy dosáhla hodnoty 766 případů a na nulovou hodnotu se dostává až začátkem června 2021. Celkem během druhé vlny epidemie koronaviru v období od 4. ledna 2021 do 14. června 2021 onemocnělo ve věznicích 3 571 vězňených osob.

Období od 10. května do 22. listopadu 2021 je možné hodnotit jako epidemiologicky celkem klidné, kdy incidence nových případů infekce osciluje mezi nulovým výskytem až po výskyt max. 30 případů za týden. Toto období relativního klidu je však přerušeno třetí vlnou epidemie s počátkem v polovině listopadu 2021, kdy je k 22. listopadu 2021 hlášeno 30 nových případů nemoci s vrcholem nových výskytů v druhé polovině prosince, kdy je k 20. prosinci 2021 hlášeno 123 incidentních případů na sedm dní a na přelomu let 2021 a 2022 klesá incidence na 64 případů. Celkem se v průběhu této třetí vlny epidemie infikovalo 462 vězňených osob. Za celý rok 2021 bylo hlášeno 4 091 případů výskytu infekce koronavirem.

Výskyt onemocnění covidu-19 mezi vězňenými osobami souvisel i s několika fatálními případy, kdy v souvislosti s infekcí koronavirem zemřely v roce 2020 tři osoby a v roce 2021 dalších šest osob, celkem tedy má epidemie devět zemřelých mezi vězňenými osobami. Vzhledem k tomu, že celkem bylo v letech 2020 a 2021 infikováno koronavirem 5 843 vězňených osob, je celková letalita infekce virem SARS-CoV-2 ve věznicích 0,15 %, tj. o jeden řád nižší než letalita očekávaná v běžné populaci. Tento výsledek zdravotnické služby VS ČR by měl být, vzhledem k rizikovým faktorům, které samo o sobě nevyhnutelně vytváří vězeňské prostředí a ke kterým přispívá i rizikové chování vězňených osob, interpretován jako velký úspěch. Navíc je třeba zdůraznit, že vězeňství prodělalo pouze tři vlny epidemie, kdy třetí vlna nepředstavovala nikterak dramatickou událost. Díky disciplinovanému dodržování a důslednému vymáhání protiepidemických opatření se jednu vlnu epidemie podařilo, ve srovnání s běžnou populací, ve věznicích odvrátit.

4.5.1. Očkování vězňených osob proti onemocnění covid-19 mezi vězňenými osobami

Vězeňská služba ČR usilovala o dodávky očkovacích látek pro vězňené osoby, jakmile se tato možnost objevila. Cílem byla jednak ochrana života a zdraví všech vězňených osob a kontrola šíření epidemie ve věznicích a dále snaha zabránit situaci, kdy by se věznice staly ohniskem infekce, odkud by byl covid-19 šířen do běžné populace.

Vedení vězeňské služby od počátku usilovalo o přímé napojení na ministerstvo zdravotnictví a centrální očkovací tým, což se povedlo již v únoru 2021. Díky této úzké spolupráci si ministerstvo zdravotnictví uvědomilo epidemiologická specifika vězeňského prostředí a rozhodlo, že se vězeňská služba bude registrovat k očkování mimo standardní systém. Očkování vězňených osob začalo ve věznicích v březnu 2021, a to v souladu se státní očkovací strategií, která se v první fázi očkovací kampaně zaměřila na chronicky nemocné osoby ve věku 70 let a výše. Zajištění očkovací kampaně ve věznicích se stalo poměrně rozsáhlým úkolem, protože cílovou populací tou dobou tvořilo kolem 19 tisíc vězňených osob.

Ve výsledku měla Vězeňská služba ČR do konce roku 2021 proočkováno 85 % cílové populace vězněných osob alespoň jednou dávkou a posilovací dávku dostalo 8,5 %. Počet odmítačů očkování pak byl 12,9 % z celkového počtu vězněných osob. Výsledky očkovací kampaně jsou tak lepší ve věznicích než v běžné populaci. To platí i pro personál věznic, kdy mělo základní očkování ke konci roku 2021 82 % zaměstnanců a příslušníků. Posilovací dávku si nechalo aplikovat 39 % zaměstnanců a příslušníků. Podíl odmítačů očkování je mezi vězeňským personálem přibližně 9 %.

5. Personalistika

Aktivní personální politika zaměřená na získávání kvalitních zaměstnanců do vězeňství v rámci doplňování stavu neobsazených míst a zlepšování pracovních podmínek patřily i v roce 2021 mezi hlavní úkoly v personální oblasti.

Pokračující pandemie covidu-19 a související protiepidemická opatření měla v roce 2021 negativní dopad zejména na doplňování stavu neobsazených míst a strategii náborové činnosti. Oproti roku 2020, kdy uchazeči o práci upřednostňovali výběr zaměstnání, které představuje jistotu a stabilitu a nábor pro Vězeňskou službu ČR byl úspěšný, v roce 2021 se tento trend změnil, neboť uchazeči o práci se opět začali zajímat o práce ve svých původních profesích a provozech, které byly v roce 2020 omezeny.

Snižující se počty uchazečů a komplikace v přijímacím řízení, zejména u uchazečů do služebního poměru, kterým onemocnění covid-19 způsobovalo problémy při posuzování zdravotní nebo fyzické způsobilosti, byly hlavní příčinou zvýšení neobsazenosti systemizovaných míst, protože hlavním ukazatelem neobsazenosti se stal nižší počet nově přijatých příslušníků.

K těmto přechodným problémům se připojuje i stále rostoucí úbytek zájemců o práci v bezpečnostních sborech, s požadavky na výbornou fyzickou zdatnost, psychickou odolnost a vysokým rizikem ohrožení života a zdraví. V mladé populaci uchazečů při výběru zaměstnání naopak převládá požadavek na možnost flexibility, rychlého profesního růstu, vysokého platového ohodnocení, finančních benefitů a za automatické je považována i možnost neomezeného přístupu k elektronickým komunikačním zařízením.

5.1. Početní stavy vězeňské služby

Přestože se obsazenost systemizovaných míst v roce 2021 výrazně nezhoršila a fluktuace zaměstnanců pro rok 2021 představovala u příslušníků 7,3 % a u občanských zaměstnanců 10,4 %, mezi priority personální práce bude v následujícím období patřit zejména náborová činnost. Počet plánovaných systemizovaných služebních míst se od 1. ledna 2021 na základě usnesení vlády navýšil o 100 služebních míst, a to ze 7 505 na 7 605 a v průběhu roku se tento počet již neměnil.

Počet plánovaných systemizovaných pracovních míst se v průběhu roku 2021 snížil o 23 míst ze 4 398,8 na 4 375,8, a to z důvodu dočasného převedení devíti pracovních míst k 1. březnu 2021 a 14 pracovních míst k 1. dubnu 2021 ve prospěch justičních složek resortu ministerstva spravedlnosti.

Neobsazenost systemizovaných služebních míst se v průběhu roku 2021 pohybovala od 6,8 % do 7,2 %, což představovalo nárůst z 518,9 neobsazených míst v lednu, na 544,9 neobsazených míst v prosinci. Oproti roku 2020, kdy se v průběhu roku podařilo neobsazenost snížit o 1,5 %, jde o značný nárůst. Příčinou je přijetí nižšího počtu uchazečů (o 42 méně), protože počet skončení služebního poměru je téměř na stejné úrovni (o šest více).

V roce 2021 bylo k Vězeňské službě ČR přijato do služebního poměru celkem 489 nových příslušníků, což je o 42 méně než v roce 2020. Příčinou nižšího počtu přijatých příslušníků je jak klesající zájem o práci v bezpečnostních složkách ze strany uchazečů, tak i zvyšující se počty nepřijatých uchazečů z důvodu nesplnění podmínek přijímacího řízení (například fyzická způsobilost). Nejvyšší počty přijetí do služebního poměru a nejúspěšnější náborovou činností v roce 2021 zaznamenaly organizační jednotky Vazební věznice a ÚpVZD Praha Pankrác, Vazební věznice Praha Ruzyně a Vazební věznice a ÚpVZD Brno. Výrazně nejvyšší podíl z celkového přijetí do služebního poměru je tradičně u organizačních jednotek Praha Pankrác a Praha Ruzyně, u kterých bylo přijato celkem 79 nových příslušníků.

Služební poměr u Vězeňské služby ČR v roce 2021 ukončilo celkem 518 příslušníků, což je počet srovnatelný s rokem 2020, kdy služební poměr ukončilo 524 příslušníků. Mezi organizační jednotky s nejvyšším počtem skončení služebního poměru v roce 2021 patřily Vazební věznice a ÚpVZD Praha Pankrác, Vazební věznice Praha Ruzyně a Vazební věznice Ostrava. I u skončení služebního poměru tvoří výrazně nejvyšší podíl z celkového počtu organizační jednotky Praha Pankrác a Praha Ruzyně, u kterých skončilo 87 příslušníků. Z celkového počtu skončení služebního poměru ve vztahu k délce trvání služebního poměru tvoří nejvyšší podíl (23 %) skončení po 20-25 letech služby, ale výrazný je i podíl skončení do tří let trvání služebního poměru, který činí 19 %.

5.2. Nábor a výběrová řízení

Vzhledem k situaci související s pandemií covidu-19 nebylo možné pořádat nebo se účastnit náborových akcí, které se konaly v minulých letech, a tak se hlavním nástrojem pro získávání nových zaměstnanců, ať už do služebního či pracovního poměru, stala inzerce. Především jsme inzerovali prostřednictvím portálů Práce.cz a Jobs.cz, se kterými vězeňská služba spolupracuje od roku 2018 a realizuje tak nábor napříč celou republikou. Tomu napovídají kladné ohlasy z jednotlivých organizačních jednotek Vězeňské služby České republiky a jejich zájem o zveřejňování dalších inzerátů.

V roce 2021 bylo do pracovního poměru přijato celkem 412 nových zaměstnanců. Oproti roku 2020 je v počtu přijetí nepatrný nárůst, a to o čtyři přijaté zaměstnance. Nejvyšší počty přijetí do pracovního poměru a nejúspěšnější náborovou činností v roce 2021 zaznamenaly organizační jednotky Vazební věznice a ÚpVZD Praha Pankrác, Věznice Ostrov a Vazební věznice a ÚpVZD Brno. Počet skončení pracovního poměru v roce 2021 činil celkem 440, v porovnání s rokem 2020 je to o 36 více. Zvýšené počty skončení pracovního poměru pro rok 2021 byly odborem personálním předpokládány, a to zejména v souvislosti se zlepšením platových podmínek ve školství a zdravotnictví. Mezi organizační jednotky s nejvyšším počtem skončení pracovního poměru v roce 2021 patřily Vazební věznice a ÚpVZD Praha Pankrác, Věznice Ostrov, Vazební věznice Praha Ruzyně a Vazební věznice a ÚpVZD Brno.

K obsazování volných služebních míst je využíváno kromě klasického náboru institutu výběrových řízení. Na obsazení volných služebních míst na generálním ředitelství a služebních míst ředitelů organizačních jednotek a jejich zástupců bylo uskutečněno celkem 46 výběrových řízení a celkem 37 výběrových řízení bylo uskutečněno.

5.2.1. Náborový příspěvek

Vězeňská služba České republiky využívá s účinností od 1. 1. 2018 možnosti přiznávat náborový příspěvek nově přijatým příslušníkům. Náborový příspěvek je stanoven všem organizačním jednotkám ve výši 150 000,- Kč, 100 000,- Kč a 75 000,- Kč podle stanovených kritérií. Možnosti přiznávání náborového příspěvku využívají všechny organizační jednotky kromě Vazební věznice Liberec, kde do současné doby neudělilo 56 přijatých příslušníků souhlas s přiznáním náborového příspěvku.

V roce 2021 byl náborový příspěvek vyplacen 480 příslušníkům po zkušební době; celkem bylo čerpáno 49 580 256 Kč. Dalších 240 příslušníků, kteří byli přijati do služebního poměru ve 2. pololetí 2021, udělilo souhlas s přiznáním náborového příspěvku a s předpokladem jeho vyplacení po zkušební době po pominutí rozpočtového provizoria po schválení rozpočtu na rok 2022.

Na základě výše uvedeného a z praxe personálních pracovníků lze konstatovat, že možnost přiznávání náborového příspěvku působí jako motivační prvek v rámci náboru uchazečů k přijímání do služebního poměru příslušníků.

5.2.2. Neobsazená pracovní místa

Vývoj neobsazenosti systemizovaných pracovních míst se v průběhu roku 2021 pohyboval od 3,8 % do 4,0 %, což představovalo velmi nepatrný nárůst z 170,4 neobsazených míst v lednu na 176,6 neobsazených míst v prosinci.

5.3. Genderová vyváženost

Rovný přístup, rovné šance a nediskriminační principy chápe Vězeňská služba ČR jako správnou a řádnou cestu dnešní společnosti. Z tohoto důvodu věnuje dlouhodobě pozornost prosazování rovných příležitostí žen a mužů. Taktéž se jí daří formovat podmínky pro rovný přístup žen a mužů k výkonu práce a služby, k odměňování za kvalitně odvedenou práci, zvyšování a prohlubování vzdělání zaměstnanců a příslušníků a v neposlední řadě benefitům, které vycházejí z uzavřené kolektivní smlouvy a kolektivní dohody.

Ve Vězeňské službě k 31. prosinci 2021 činil podíl zaměstnaných žen 28 %, což za poslední tři roky zůstává nezměněno. Podíl žen na vedoucích místech se k 31. prosinci 2021 mírně zvýšil a představuje oproti stejnému období v roce 2020 nárůst o 1 %. Anonymizované statistiky výše platů v jednotlivých platových třídách dle pohlaví nejsou ve Vězeňské službě zavedeny, neboť výše platů a služebních příjmů se u obou pohlaví neliší a jsou stanoveny platovou (tarifní) tabulkou dle nařízení vlády v návaznosti na příslušné zařazení. Další složky platů (služebních příjmů), jako jsou např. příplatky za vedení a zvláštní příplatky, jsou rovněž stanoveny k pracovnímu či služebnímu místu bez rozdílu, zda je na tomto místě zařazena žena nebo muž, a to interním platovým předpisem vězeňské služby.

Vzdělávání v oblasti výchovy k lidským právům a rovným příležitostem žen a mužů probíhá ve Vězeňské službě ČR u všech nově přijatých zaměstnanců, a to v rámci Základní odborné přípravy pro příslušníky a občanské zaměstnance. Zaměstnanci mají dále možnost absolvovat různé výukové, vzdělávací a sebevzdělávací kurzy pořádané Akademií Vězeňské služby ČR ve Stráži pod Ralskem či vzdělávacími agenturami. Ke zvýšení kvalifikace mají příslušníci i občanskí zaměstnanci možnost studia na Policejní akademii ČR formou kombinovaného studia. Top management Vězeňské služby ČR aplikuje strategii Evropské unie gender mainstreaming s cílem zabezpečit harmonii mezi osobním a pracovním životem, a to i přes veškerá specifika, která jsou osobitá pro činnost Vězeňské služby ČR.

5.4. Vzdělání pracovníků vězeňské služby

Významnou součástí personální strategie a praxe v rámci řízení lidských zdrojů Vězeňské služby ČR je koordinace celoživotního vzdělávání vězeňského personálu. Důraz na úroveň vzdělanosti se projevuje zvyšujícím se počtem příslušníků a občanských zaměstnanců, kteří dosáhli vysokoškolského vzdělání ukončením bakalářského nebo magisterského studijního programu. Tento progresivní charakter je očekáván i do budoucna.

5.5. Ozdravné pobyty

Jednou ze základních oblastí péče o příslušníky je zabezpečování ozdravných pobytů. Tyto pobyty formou tělesných rehabilitačních aktivit a tělesných

rehabilitačních aktivit s léčebnou rehabilitací jsou realizovány v zařízeních Vězeňské služby ČR - Zotavovnách Přední Labská, Pracov, Praha a rehabilitačním středisku Věznice Valdice. Forma lázeňské léčebně rehabilitační péče byla provedena na základě výběrového řízení a následně uzavřena smlouva s poskytovatelem lázeňské léčebně rehabilitační péče Lázněmi Luhačovice, a. s.

Z důvodu protiepidemických opatření rozhodl generální ředitel, obdobně jako v roce 2020, o možnosti využívat formu ozdravných pobytů na základě individuálního plánu. Tato forma, jak je uvedeno výše, byla realizována v 1 312 případech převážně v prvním pololetí roku 2021. Další hlavní úkoly a cíle v oblasti personální práce v roce 2021 byly úspěšně plněny, přičemž mezi nejdůležitější patřila aktualizace systemizovaných míst v souvislosti s novelou katalogu činností a katalogu prací od 1. ledna 2021, systemizace a optimalizace 100 navýšených služebních míst, zavedení způsobu evidence pro vázání finančních prostředků z neobsazených míst a sjednocení systemizace a organizační struktury organizačních jednotek.

6. Logistika

6.1. Materiálně technické zabezpečení a služby

Oddělení MTZ a služeb zajišťuje výstrojní součástky pro příslušníky, výstrojní součástky pro vězněné osoby, výzbroj a stravování ve VS ČR. Na úseku výstrojní a výzbrojní služby je nutné konstatovat, že v letošním roce byly zaznamenány v souvislosti s šířením covidu-19 problémy s dodávkami materiálu. Tyto problémy byly důsledkem mimořádných opatření v různých zemích a také velkým nárůstu cen materiálu a omezení dopravy.

Činnost oddělení v souvislosti s pandemií covidu-19

V souvislosti s mimořádnými opatřeními k zamezení šíření pandemie byla činnost oddělení rozšířena o pořizování ochranných prostředků. Byla uzavřena rámcová dohoda na dodávky chirurgických roušek a také dočerpána rámcová dohoda na dodávky respirátorů.

Rozpočet oddělení

Rozpočet roku 2021 na výstrojní součástky byl nižší ve srovnání s rozpočtem roku 2020. V roce 2021 činí rozpočet cca 127 mil. Kč.

V rámci schváleného rozpočtu bylo v roce 2021 vynaloženo na:

- výstrojní součástky pro příslušníky 38 mil. Kč,
- výstrojní součástky pro vězněné osoby 40 mil. Kč,
- osobní ochranné prostředky – 30 mil. Kč,
- výzbroj 3 mil. Kč.

Výstrojní součástky pro vězněné osoby

V roce 2021 byla již obnovena standardní výroba výstrojních součástek v šicí dílně Pardubice. Veškeré výstrojní součástky pro vězněné osoby jsou dodávány v dostatečném množství. V šicí dílně Heřmanice se podařilo úspěšně nastartovat výrobu ochranných pláštů z netkané textilie, které rovněž slouží jako ochranný prostředek v rámci zamezení šíření nákazy covidu-19.

Výstrojní součástky pro příslušníky

V roce 2021 již bylo možné provádět vystrojování příslušníků podle plánu. Bylo rovněž možné uskutečnit i pravidelná měření pro zakázkovou výrobu. Oddělení nezaznamenalo žádné stížnosti na nedostatek výstrojních součástek. Do konce roku byly dodány nové pracovní uniformy v dostatečném velikostním sortimentu, dále nová bunda a dojednány dodávky nového sortimentu pleteného zboží. U všech nových výstrojních součástek se podařilo zajistit zcela nové moderní materiály. Jsou to zejména funkční materiály s odpovídajícími vlastnostmi užití v různých podmínkách služby jako je horko či chlad.

Výzbrojní služba

Ve sledovaném období byly pořízeny pouze drobné výzbrojní komponenty. Byla zpracována zadávací dokumentace na nákup balistických helem s protiúderovou ochranou. Se stále se snižujícím rozpočtem a v důsledku zvyšování cen zboží se však vězeňská služba dostává do značných problémů. V nejbližší době nebude možné pokračovat v dalších etapách přezbrojení.

6.2. Zabezpečovací a komunikační technologie

Jako náhrada za zastaralé nebo nefunkční technické prostředky bylo pořízeno celkem 400 kamer v hodnotě 1,4 mil. Kč, 30 videorekordérů v hodnotě 1 mil. Kč a 15 monitorů v hodnotě 160 tis. Kč. Dále bylo pořízeno 80 ručních detektorů kovů v hodnotě 330 tis. V průběhu roku bylo opraveno 860 ručních radiostanic za cenu 540 tis. Kč. Ze skladových zásob a nákupem bylo obměněno 300 mobilních telefonů. Pro organizační jednotky byly pořízeny, na základě uzavřených rámcových dohod, tři rentgeny zavazadel v hodnotě 1,7 mil. Kč a čtyři průchozí detekční rámy v hodnotě 372 tis. Kč. V červnu 2021 byla podepsána koncesní smlouva na poskytování zabezpečených komunikačních služeb pro vězněné osoby a v prosinci bylo uvedeno do provozu 1200 telefonních přístrojů pro tyto účely.

6. 3. Automobilní služby

Ve vězeňské službě ČR bylo v roce 2021 v provozu 654 dopravních prostředků v průměrném stáří 9,2 let.

Technika	počet	Průměrné stáří
Dopravní prostředky celkem	654	9,2 let
Civilní vozidla	446	6,7 let
Eskortní vozidla	208	8,3 let
Eskortní autobusy	45	6,3 let
Eskortní sanitky	55	6,0 let
Eskortní vozidlo střední	84	9,0 let
Eskortní vozidlo malé	24	7,0 let

Automobilní služba odboru logistiky eviduje k 31. 12. 2020 celkem 57 dopravních nehod. Vzniklá škoda je odhadována ve výši cca 2,4 milionu korun.

V roce 2021 byla pořízena tato vozidla:

Sanitní imobilní	3 ks	4 967 655,00
Pro přepravu stravy	7 ks	10 799 250,00
Minibus	1 ks	1 814 879,00
Užitková doprovodná	4 ks	4 680 328,40
Celkem	15 ks	22 262 102,40

6.4. Energetika

Hlavním úkolem v roce 2021 bylo vyhodnocení současného stavu na úseku energetiky a plnění opatření v rámci směrnic Evropského parlamentu. V roce 2021 byly úspěšně realizovány opravy EED, které přinesly úsporná opatření v celkové výši 1 667,78 MWh. Investiční akce v organizačních jednotkách zajistily úsporu dalších 4 780,16 MWh, a to rekonstrukce topení ve Vazební věznici Olomouc, rekonstrukce kotelny ve Vazební věznici Brno a komplexní energeticky úsporný projekt ve Věznici Valdice. Celkové úspory VS ČR v oblasti energií za rok 2021 jsou 6 447,94 MWh.

V roce 2021 se realizovalo výběrové řízení na dodavatele EPC projektů (Energetické služby se zárukou - Energy Performance Contracting), představující efektivní nástroj realizace úsporných opatření. Metodu EPC lze charakterizovat jako zaručení předpokládaného snížení spotřeby energie, které se projeví v úsporách provozních nákladů použitých na splácení původní investice. EPC projekty se budou realizovat ve Vazební věznici Praha Pankrác a ve věznicích Všehrdy, Nové Sedlo, Ostrov a Jiřice. V listopadu 2021 byla uzavřena smlouva na projekt realizaci EPC ve Věznici Praha Pankrác; jednání s dalšími dodavateli projektů EPC se předpokládá počátkem roku 2022. Předpokládaná úspora výše uvedených EPC projektů činí 25 200 GJ.

Odbor logistiky provedl v roce 2021 pilotní projekt na montáž termoregulačních pohonů. Předmětem akce byla dodávka a montáž regulačních systémů termopohonů. Tento projekt bude vyhodnocen po topné sezoně 2022.

Odbor dále připravuje výběrové řízení na dodávku a instalaci měřících a regulačních systémů organizačních jednotek vězeňské služby na budovách s plochou nad 250 m². Předpokládá se montáž měření a dálková regulace spotřeby vody, tepla, elektrické energie a plynu, s centrálním monitoringem na generálním ředitelství.

Vězeňská služba trvale vyhledává další možnosti úspory energií a modernizuje stávající technologická zařízení. Jedná se zejména o modernizace v oblasti elektrotechnologií, jako jsou transformační stanice, hlavní rozvodny či osvětlení, dále zařízení pro vytápění a ohřev, výměňkové a předávací stanice, kotelny, měření a regulace systému, zařízení pro větrání, tedy vzduchotechnické jednotky, klimatizace, digestoře, rekuperace a další technologická zařízení včetně prádelen a kuchyní. V neposlední řadě se to týká také vodohospodářských zařízení, jako jsou úsporné perlátory, hlavice, regulační ventily, směšovací ventily nebo čistírny odpadních vod). Podstatnou část úspor tvoří také rekonstrukce rozvodů vody a páry. V rámci úspor vody byly vytipovány vhodné organizační jednotky pro budování zdrojů pitné či užitkové vody. Vězeňská služba zavádí ve svých organizačních jednotkách nové moderní technologie, aby bylo docíleno zvýšení efektivity a byla zaručena maximální úspora energií.

7. Kontrolní činnost

7.1. Stížnosti

V roce 2021 bylo prošetřeno a uzavřeno celkem 1 051 stížností. Proti předchozímu roku byl zaznamenán pokles počtu vyřízených stížností o 73 podání. Počet stížností důvodných, částečně důvodných a důvodných z objektivních příčin nebo nezaviněných Vězeňskou službou ČR meziročně vzrostl z 56 na 60, přičemž se zvýšilo i jejich procentní zastoupení o 0,8 % a vykazuje tak hodnotu 5,7 % ze všech vyřízených stížností.

7.1.1. Stížnosti vězněných osob

V roce 2021 byl zaznamenán pokles celkového stavu vězněných osob z 19 286 (k 31. 12.2020) na 18 748 (k 31. 12.2021), tedy o 538 vězňů, tj. o 2,8 %. Snížený počet vězněných osob se projevil i na snížení celkového počtu stížností této kategorie, a to z 1 110 na 1 024, tj. o 86 stížností, což činí pokles o 7,7 %.

Počet stížností s prvky důvodnosti se naopak zvýšil, a to z 54 na 58. Z tohoto celkového počtu bylo 17 stížností vyhodnoceno jako důvodných, 36 jako částečně důvodných a pět jako důvodných z objektivních příčin nebo nezaviněných Vězeňskou službou ČR. Procentní zastoupení stížností s prvky důvodnosti se taktéž zvýšilo, a to ze 4,9 % na 5,7 %.

7.1.2. Stížnosti ostatních osob

U stížností ostatních osob byl zaznamenán nárůst jejich počtu o 13 stížností, a to ze 14 na 27, tj. o 92,9 %. Z tohoto celkového počtu byly dvě stížnosti vyhodnoceny s prvky důvodnosti, kdy při nárůstu celkového počtu těchto stížností došlo naopak ke snížení procentního zastoupení stížností s prvky důvodnosti, a to ze 14,2 % na 7,4 %.

7.2. Řídící a kontrolní systém

Ve sledovaném období bylo ze strany odboru kontroly GŘ VS ČR provedeno celkem sedm kontrolních akcí. Ve všech sedmi případech se jednalo o operativní kontroly, které byly přímo v gesci odboru kontroly GŘ VS ČR.

Nad rámec provedených kontrol byla v roce 2021 provedena i šetření pro generálního ředitele. Tato šetření byla provedena na základě získaných podnětů, a to jak z vnitřního tak i z vnějšího prostředí.

7.3. Trestná činnost příslušníků a zaměstnanců VS ČR

Pověřené orgány Vězeňské služby trestnou činností příslušníků a občanských zaměstnanců Vězeňské služby neprověřují, neboť s účinností od 1. 1. 2012 vznikla Generální inspekce bezpečnostních sborů, která vyhledává, odhaluje, prověřuje a vyšetřuje skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je příslušník a občanský zaměstnanec Vězeňské služby České republiky. Pověřené orgány Vězeňské služby prověřují skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je vězněná osoba, pokud byl trestný čin spáchán ve věznici, a dále ve spolupráci s generální inspekcí se podílejí na předcházení a odhalování trestné činnosti zaměstnanců vězeňské služby.

Vězeňská služba má tak omezený přehled o trestních řízeních s příslušníky a občanskými zaměstnanci, neboť orgány generální inspekce mají povinnost informovat ředitele bezpečnostního sboru až při zahájení trestního stíhání (případně při sdělení podezření) jeho podřízeného příslušníka nebo občanského zaměstnance.

V roce 2021 bylo zahájeno trestní stíhání (příp. sděleno podezření) proti 45 příslušníkům a čtyřem občanským zaměstnancům Vězeňské služby ČR. V jednom případě zahájila trestní stíhání Policie ČR a ve zbývajících případech Generální inspekce bezpečnostních sborů.

Z uvedených případů byl v roce 2021 pravomocně odsouzen jeden příslušník, a to za spáchání trestného činu šíření nakažlivé nemoci, který nesouvisel s výkonem služby. Dotyčný příslušník podal žádost o propuštění ze služebního poměru ještě před rozhodnutím soudu.

Na základě trestních stíhání z předchozích let bylo v roce 2021 pravomocně odsouzeno sedm pracovníků Vězeňské služby ČR (čtyři příslušníci a tři občanskí

zaměstnanci). V pěti případech pro trestný čin nesouvisející s výkonem služby či povolání. Šlo o trestné činy usmrcení z nedbalosti, ublížení na zdraví, těžké ublížení na zdraví, týrání osoby žijící ve společném obydlí, úvěrový podvod, výtržnictví a nadřozování. Mezi trestné činy související s výkonem povolání patřily v obou případech trestné činy maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání. V osmi případech bylo rozhodnuto o podmíněném zastavení trestního stíhání, případně o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání. Dva zaměstnanci a jeden příslušník byli zproštěni obžaloby. Pět pravomocně odsouzených zaměstnanců vězeňské služby bylo propuštěno ze služebního nebo pracovního poměru nebo podali žádost o propuštění ještě před rozhodnutím soudu.

7.4. Trestná činnost vězňených osob v objektech VS ČR

V roce 2021 bylo policejními orgány zahájeno prověřování pro podezření ze spáchání trestného činu spáchaného ve věznicích u 1134 případů, a to proti 1251 vězňeným osobám. Z uvedeného počtu bylo možno ustanovit 693 konkrétních osob, u 558 osob se nepodařilo ustanovit totožnost pachatele. Proti 1210 vězňeným osobám byly úkony zahájeny pověřeným orgánem vězeňské služby, proti 41 vězňeným osobám zahájily úkony policejní orgány Policie ČR zejména trestná činnost vězňených osob na venkovních pracovištích. Od roku 2014 až do roku 2019 počet prověřovaných případů kontinuálně narůstal, od roku 2019 mírně klesá. V 1134 prověřováních byly úkony trestního řízení zahájeny pro podezření ze spáchání 1474 trestných činů. Nejčastěji bylo prověřováno maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy.

Za trestné činy spáchané pouze v roce 2021 bylo pravomocně odsouzeno 26 vězňených osob. Celkově, tzn. i za trestnou činnost spáchanou i v předchozích letech, bylo v roce 2021 pravomocně odsouzeno nejméně 144 vězňených osob. K uvedenému počtu je nutno konstatovat, že počet rozsudků za uvedené období není konečný, neboť se jedná pouze o rozsudky, o kterých se Vězeňská služba ČR dozvěděla do konce roku 2021, přičemž i v průběhu roku 2022 lze očekávat, že budou sboru zasílány rozsudky vězňených osob, které nabyly účinnosti již v roce 2021 (každoročně se jedná asi o deset procent z uvedeného počtu).

Národnost prověřovaných

Úkony trestního řízení byly zahájeny proti:

- 679 občanům České republiky
- čtyřem občanům Slovenské republiky
- třem občanům Vietnamské socialistické republiky
- dvěma občanům Polské republiky
- jednomu občanovi Německa, Lotyšska, Ruska, Senegalu, Ukrajiny, Gruzie, Bulharska a Španělska
- u 555 pachatelů se národnost pachatele nepodařilo určit.

8. Informatika

Odbor informatiky si klade za cíl být součástí moderního fungování veřejné správy a svým přístupem podporovat základní vize a cíle eGovernmentu. Nadále odpovědně a dynamicky přistupuje k inovacím vedoucím k centralizaci Vězeňského informačního systému. Mezi významné projekty patří implementace a využití moderních technologií, které umožňují spolupráci VIS se základními registry, které jsou nejrozsáhlejším projektem v elektronizaci státní správy.

Odbor informatiky, společně ve spolupráci s ostatními odbory, výrazně přispěl navrženými projekty vedoucích k digitalizaci práv odsouzených osob v rámci Koncepte vězeňství 2025.

Odbor rovněž zahájil spolupráci s ministerstvem spravedlnosti vedoucí k aktualizaci strategického dokumentu Bezpečnostní směrnice ICT. Aktualizovaná instrukce reflektuje novodobé skutečnosti, požadavky a umožní využívání moderních technologií ICT nejen v oblasti bezpečnosti. Odbor informatiky nadále rozšiřoval a podporoval využívání komunikačních a informačních technologií během koronavirové epidemie, a to především zabezpečením video hovorů pro odsouzené osoby jako náhradu za zákaz osobních návštěv ve věznicích. Neopominutelným cílem odboru informatiky je naplňovat zásady v oblasti kybernetické bezpečnosti, a to zejména dodržování standardů kybernetické bezpečnosti.

9. Ekologie

9.1. Odpadové hospodářství

Produkce všech odpadů se meziročně snížila o 541 tun, finanční prostředky nutné na odstranění těchto odpadů se meziročně navýšily o 3 103 218 korun. Současně narostla produkce nebezpečných odpadů o 2,2 tuny. Nový zákon o odpadech upřednostňuje v první řadě předcházení vzniku odpadů a následně materiálové využití odpadů. Podle tohoto zákona a jeho idey se předpokládá ukončení skládkování jako odstraňování odpadů. Jednou z nejvýraznějších změn, které s sebou nový zákon o odpadech přináší, je razantní každoroční navýšování zákonných poplatků za uložení odpadů na skládku.

Na navýšení ceny za odstranění odpadu má podstatný vliv i zvýšení nákladů firem na zpracování odpadu na konečné zneškodnění odpadů z důvodů podstatného navýšování cen energií, pohonných hmot i růst mezd pracovníků na skládkách a v dalších zařízeních na odstraňování odpadů. U odpadů z kuchyní a stravoven produkce odpadu klesla o 59 tun, ale celková cena za odstranění těchto odpadů se navýšila o 317 879 Kč. I u tohoto druhu odpadu cena za odstranění skokově stoupá. Vězeňská služba ČR proto stále hledá alternativní způsoby odstraňování odpadů. Zdokonaluje systém a způsoby třídění odpadů a využívání bezplatného odevzdávání výrobků s ukončenou životností.

Ve Věznici Stráž pod Ralskem se realizuje pilotní projekt týkající se odstraňování kuchyňských zbytků; to je prováděno pomocí elektrického kompostéru. Po prvotních problémech a po provedené optimalizaci vkládání těchto odpadů do zařízení se projekt jeví jako úsporný jak z hlediska finančního, tak materiálového.

Důsledné třídění odpadů a hledání co nejlevnější varianty odstranění či recyklace vytríděných komodit je nadále jednou z mála možností snížení ceny za odstranění odpadů. Povinnost třídít odpad je uložena platnými zákonnými předpisy.

9.2. Ochrana ovzduší

V oblasti ochrany ovzduší před znečišťujícími látkami plní plynové kotelny specifické limity množství znečišťujících látek unikajících do ovzduší, které jsou dané platnou legislativou. Modernizace několika málo zdrojů znečištění ovzduší je opožděna zejména administrativními průtahy v rámci projektů EPC (Energy Performance Contracting), které jsou velice náročné z hlediska celkového procesu realizace.

9.3. Ochrana podzemních a povrchových vod

Z odpadních vod, které jsou vypouštěny na základě smlouvy do městské kanalizace, jsou odebírány vzorky, rozborů ukazují splnění všech požadavků kanalizačních řádů místně příslušných provozovatelů kanalizace, několik organizačních jednotek provozuje vlastní čistírnu odpadních vod a zde jsou plněny limity znečištění vypouštěných odpadních vod do vod povrchových.

Srážkové vody jsou zpoplatněny na základě výpočtu, kde hlavní roli hrají ukazatele poplatku za odvod vod splaškových (tzv. stočné) a plocha areálu včetně ploch všech střech.

Pitná voda je buď odebírána z vodovodního řádu, nebo z vlastních zdrojů vody pitné. Finanční náklady na odběr vody pitné z městských vodovodních řádů jsou podstatně vyšší v porovnání s náklady na vodu ze svých vlastních zdrojů.

10. Vnější vztahy

10.1. Spolupráce se sdělovacími prostředky a veřejností

Vězeňská služba ČR se prezentuje v médiích každodenně. Každý pracovní den oddělení vnějších vztahů kanceláře generálního ředitele zpracovává monitoring médií, který přináší přehled o mediálním zájmu a zpravodajství o Vězeňské službě ČR napříč všemi médii, tj. tištěnými, rozhlasovými, audiovizuálními. Obsahuje také informace ze sociálních sítí. Monitoring médií se v elektronické podobě rozesílá do všech organizačních jednotek.

Proaktivně se prezentují akce nejen na centrální úrovni, ale také v rámci jednotlivých organizačních jednotek. Zpravidla mají charakter informativní, týkající se charitativních akcí, například darování krve s Vězeňskou službou ČR či

investičních akcí, kam patří rozšiřování ubytovacích kapacit věznic, vzdělávání personálu či vězňených osob. Dotazy médií se často týkají zaměstnávání odsouzených. Média se velkou měrou zajímala také o důsledky pandemie koronaviru ve vězeňství či o přijatá protiepidemická opatření a průběh očkování jak mezi vězňenými osobami, tak mezi vězeňským personálem.

V oblasti propagace a vztahů s veřejností usiluje Vězeňská služba ČR o pozitivní prezentaci a oproti předchozím letům tato témata jak veřejnost, tak média ochotněji přijímají a v důsledku se pak obraz vězeňství a vězeňské služby jako restriktivní organizace postupně vytrácí. Oboustranná intenzivní spolupráce v oblasti media relation je koordinována s tiskovým odborem Ministerstva spravedlnosti ČR. Dále také s dalšími ozbrojenými sbory, a to jak na centrální, tak také na regionální úrovni.

10.2. Publikační činnost

I v roce 2021 pokračovala vězeňská služba ve vydávání resortního odborného časopisu České vězeňství v rozsahu dvou čísel v rozšířeném rozsahu. Vzhledem k nepříznivé epidemické situaci, která si vyžádala zrušení takřka všech veřejných a prezentačních akcí sboru, se pozastavila i výroba propagačních tiskovin. V dubnu 2021 byly do provozu uvedeny zcela nové internetové stránky vězeňské služby, které větší měrou podporují multimediální obsah, jsou propojeny se sociálními sítěmi a odpovídají tak aktuálním potřebám sboru. V dalším období byly postupně implementovány rozšiřující funkcionality stránek, včetně například anglické jazykové mutace.

10.3. Mezinárodní spolupráce

Cílem mezinárodní spolupráce Vězeňské služby ČR je získávání informací, výměna zkušeností a sdílení příkladů dobré praxe. Je tak jedním z klíčových faktorů naplňování závazků vyplývajících z členství České republiky v mezinárodních organizacích, jako jsou Organizace spojených národů, Evropská Unie či Rada Evropy. Standardní minimální pravidla OSN pro zacházení s vězňenými osobami, Evropská vězeňská pravidla nebo jednotlivá Doporučení Rady Evropy v oblasti vězeňství jsou tak pro Vězeňskou službu ČR závaznými dokumenty. Pro výkon moderního vězeňství je proto kontakt se zahraničními partnery pro Vězeňskou službu ČR nezbytný.

10.3.1. Aktivity spojené s členstvím v EuroPris

Vězeňská služba ČR je členem Evropské asociace vězeňských služeb (EuroPris), která v roce 2021 sdružovala 33 vězeňských služeb napříč evropským kontinentem. EuroPris působí zároveň jako poradní orgán Evropské Unie a Rady Evropy pro oblast vězeňství, proto témata, kterými se zabývá, odrážejí priority stanovené těmito organizacemi. Členství v EuroPris umožňuje účast na široké škále aktivit této organizace. Jsou to především setkání expertních skupin, zaměřená na specifická témata jako jsou domácí násilí, děti vězňených rodičů, transfery vězňů dle Doporučení Rady Evropy, cizinci ve věznicích, vyhodnocování

rizik a potřeb, duševní zdraví, radikalizace, vzdělávání vězňů, informační technologie ve vězeňství či výzkum v oblasti vězeňství. Expertní skupiny jsou menší pracovní tělesa složená z odborníků jednotlivých vězeňských služeb pro dané oblasti. Výstupy z expertních skupin jsou pak prezentovány na mezinárodních seminářích, kterých se mohou účastnit zástupci všech členských vězeňských služeb i dalších relevantních organizací. K vybraným tématům EuroPris jednou ročně pořádá mezinárodní konferenci. Výměna informací a příkladů dobré praxe je možná také cestou dotazníkového a informačního systému EuroPris. V roce 2021 se Vězeňská služba ČR podílela na zpracování 19 dotazníků EuroPris.

10.3.2. Aktivity spojené s členstvím v EPTA

Vězeňská služba ČR je prostřednictvím Akademie VS ČR také členem Evropské asociace vzdělávacích center (EPTA), která se zaměřuje na spolupráci v oblasti vzdělávání personálu.

10.3.3. Aktivity spojené s dohodami o spolupráci

Mezinárodní spolupráci Vězeňská služba ČR rozvíjí také na základě dvoustranných dohod o spolupráci, které má uzavřeny s vězeňskými službami zemí V4, a prohlášení o spolupráci, která byla podepsána se sbory Dolního Saska, Litvy, Lotyšska, Rumunska a Institutem manažerského vzdělávání v oblasti vězeňství v Texasu.

Nejužší kontakty má VS ČR s partnerskými vězeňskými službami zemí V4, tedy Slovenska, Polska a Maďarska. Nad rámec běžné spolupráce organizuje Vězeňská služba ČR s těmito partnery pravidelné výměnné stáže a většina věznic v jedné či více z těchto zemí má svého přímého partnera na základě dílčí dohody o spolupráci.

10.3.4. Mezinárodní spolupráce pod vlivem pandemie covidu-19

Pokračující pandemie covidu-19 v roce 2021 nadále významně omezovala tradiční formy mezinárodní spolupráce. Malá část mezinárodních setkání se konala v průběhu letních měsíců, kdy pandemie částečně ustoupila, většina se však uskutečnila formou online konferencí či webinářů. Tematicky se však tyto akce již nesoustředily výhradně na situaci vyvolanou pandemií, jako tomu bylo v roce 2020, ale pokryly celou řadu témat z oblasti vězeňství.

11. Vedení vězeňské služby

Generální ředitel VS ČR	brig. gen. Mgr. Simon Michailidis, MBA
1. náměstek generálního ředitele	plk. Mgr. Tomáš Hůlka, LL.M.
Náměstek generálního ředitele pro ekonomiku a logistiku	Ing. Jaroslav Myšička, MBA
Náměstek generálního ředitele pro zdravotnictví a správní činnosti	JUDr. Jeroným Tejc

Adresa

Generální ředitelství Vězeňské služby ČR
Soudní 1672/1a
P. O. Box 3
140 67 Praha 4

Bankovní spojení: 2901-881/0710
IČ: 00212423
DIČ: CZ00212423
web: www.vscr.cz